

gazete duvar
kitaP.

SAYI: 50

Poz: Yazı, oluş ve
yaşam tonu

Postmoderne doğru
giden yol

Burak Abatay: Şükrü
Erbaş'ın şiirlerine
karşı borçluyuz

Kayıp Osmanlı
korsanları

4

Poz: Yazı, oluş ve yaşam tonu

9

Postmoderne doğru giden yol

Rukiye Altınel

12

**Burak Abatay: Şükrü Erbaş'ın
şiiirlerine karşı borçluyuz**

Soner Sert

16

Kayıp Osmanlı korsanları

Okan Çil

23

**Naci Adıgüzel: Bizanslılar haklarında
roman yazılmasını fazlasıyla hakediyor**

Ezgi Sivrikaya

28

Etkinlik

29

Yeni Çıkanlar-Çok Okunanlar

Sayı: 50 | Mart 2019

Yayın Sahibi

AND Gazetecilik ve Yayıncılık,

San. ve Tic. A.Ş. adına

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Kapak Tasarım

Cennet Sepetci

Katkıda Bulunanlar

Emek Erez, Soner Sert, Ezgi Sivrikaya,

Okan Çil, Rukiye Altınel

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,

haber ve fotoğrafların her türlü telif

hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık

Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin

alınmadan, kaynak gösterilmeden ve

link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Banu Özyürek'in ikinci öykü kitabı Poz, Everest Yayınları tarafından yayımlandı. Edebiyat kamuoyunda heyecanla karşılanan 'Poz'a Deleuze'ün kavramları üzerinden bakınca; oluşlar, akışlar, yaşamsal olan ve bir yanı genellikle hayata yaslanan, ondan elini eteğini çekmeyen öyküler ortaya çıkıyor. Sıradan olayların, farklı oluş süreçlerinin, kadın, çocuk, erkek, bazen gerçeklikten koparak yansıdığı ve dirimsel olanın hiç kaybolmadığı öyküler bunlar. Özyürek, anlamını kendi içinden ve hayatın ortasından devşirmeye çalışıyor. Emek Erez'in kritiğiyle...

Thomas Kuhn'un kaleme aldığı, Erkan Bozkurt çevirisiyle 2019'un ilk günlerinde İletişim Yayınları'ndan çıkan Yapı'dan Sonraki Yol, esasında Kuhn'un Bilimsel Devrimlerin Yapısı adlı eserinde kullandığı kavramlara bazen değiştirerek açıklama getirdiği, aynı zamanda kitaptan sonra gelen ağır eleştirilere cevap olarak 1970-1993 yılları arasında yazdığı pek çok makalenin kronolojik olarak yer aldığı derleme bir eser olarak okur karşısında.... Rukiye Altınel'in imzasıyla...

Sultanın Korsanları 1500-1700 yılları arasındaki dönemde korsanlığın başlangıcını ve etkisini kaybetmeye başladığı yılları, kaynaklardan edindiği vakalarla karşımıza çıkarıyor. Emrah Safa Gürkan, az çalışılan bir alanda, oldukça doyurucu bir kitap hazırlamış. Farklı kaynaklardan yararlanması bir yana, haritaları, 16. ve 17. yüzyıllarda yapılmış resimleri, istatistiksel tabloları da kitaba koymuş. Okan Çil, korsanların tarihini kaleme aldı.

Gazeteci-şair Burak Abatay, Soner Sert'in sorularını yanıtladı. Abatay, şair Şükrü Erbaş'ın edebiyat yolculuğu anlattı.

Ezgi Sivrikaya bu sayımıza katkıda bulunan bir diğer isim oldu.

Marifet iltifata tabidir. İyi okumalar!

Anıl Mert Özsoy

Poz: Yazı, oluş ve yaşam tonu

Banu Özyürek'in 'Poz'una Deleuze'ün kavramları üzerinden bakınca; oluşlar, akışlar, yaşamsal olan ve bir yanı genellikle hayata yaslanan, ondan elini eteğini çekmeyen öyküler ortaya çıkıyor. Sıradan olayların, farklı oluş süreçlerinin, kadın, çocuk, erkek, bazen gerçeklikten koparak yansıdığı ve dirimsel olanın hiç kaybolmadığı öyküler bunlar. Özyürek, anlamını kendi içinden ve hayatın ortasından devşirmeye çalışıyor.

Emek Erez

Banu Özyürek ilk kitabı, 'Bir Günü Bitirme Sanatı'nda kendince bir üslupla, ironik bir dil ile seslenmişti okura ve güçlü bir etki bırakmıştı. Yaşamın içinde olanı kırılğan bir neşe ile ifade eden metinleri okur tarafından ilgiyle karşılanmıştı. Everest Yayınları tarafından basılan, ikinci kitabı, 'Poz'da ise benzer ironiyi görmek mümkün. Özyürek'in metinlerinde, olaylar ve kişiler bir yere sabitlenmeden akış içerisinde yerleşiyor anlatıya. Bu akışı ifade etme yöntemi olarak da genellikle zıtlıkları ve bedensel hareketleri devreye sokuyor yazar. Öykülerin genel olarak yaşamın tam ortasından çıktığı, oluş süreçlerini belli bir ritimle ortaya koyduğu da söylenebilir. Hayatın içinde olanı hikâye etmek ancak bunu belli kırılmaları devreye sokarak, düz bir hatta ilerletmemek, sanırım Özyürek'in anlatıcılığını başka bir yere taşıyan nedenlerden.

'Bununla beraber mutlak iyi veya mutlak kötü değildir insan. Tıpkı Özyürek'in öykülerinde ifadesini bulduğu gibi, insanın karanlık tarafları da vardır ve oluş süreci içerisinde bunun ne zaman ortaya çıkacağı belli olmaz. Bu nedenle yazarın öyküleri bizi insandaki ikiliği görmeye de yönlendiriyor. Özyürek öykülerinde, yazıya bir hareket kazandırıyor, bunu yaparken de öyle bir hıza kavuşuyor ki nefes durakları ortadan kayboluyor.'

AKIŞ HALİNDE DUYGULAR

Ayrıca 'Poz'da yer alan öykülerin öne çıkan yanlarından biri de duyguların akışı. Ele alınan olaylarda ve yaratılan kahramanlarda olduğu gibi metni bir duygu durumuna da sabitleyemiyoruz. Bu da aslında insan oluşun iyi bir ifade edilmiş şekli... İnsanın değişken bir varlık olmasının tezahürü. Bu nedenle öyküler bazen kırılğanlığın, bazen kederin bazen de sevincin ifadesine dönüşebiliyor. Aynı metnin içine yerleşen his belirsizliği bir açıdan günümüz insanını da yansıtıyor. Genellikle hayat karşısında çaresiz bir varlıktan bahsediyoruz, günümüz dünyasında kaygılı bir benlikle var kalma çabası veriyor ancak ne olursa olsun anlık neşelenmelerden kaçamıyor. Mesela, her şey kötüdür ama bir gülümseme gelip konuverir yüzünüze, içiniz ile dışınız bile aynı kalmaz. Ruhsal durumunuz ile bedensel tepkileriniz farklı yansıyabilir dışarıya. Özyürek öykülerinde bu durumu da ifade etmeye çalışıyor, böylece ruhuyla ve bedeniyle bütün bir insan oluş ortaya çıkıyor.

Bununla beraber mutlak iyi veya mutlak kötü değildir insan. Tıpkı Özyürek'in öykülerinde ifadesini bulduğu gibi, insanın karanlık tarafları da vardır ve oluş süreci içerisinde bunun ne zaman ortaya çıkacağı belli olmaz. Bu nedenle yazarın öyküleri bizi insandaki ikiliği görmeye de yönlendiriyor. Özyürek öykülerinde, yazıya bir hareket kazandırıyor, bunu yaparken de öyle bir hıza kavuşuyor ki nefes durakları ortadan kayboluyor. Söylemeye çalıştığım 'Gör ve Unut' öyküsündeki şu cümlelerle ifade edilebilir sanıyorum: "Kalk. Ayağa kalk. Kendime böyle emir veriyorum. Yürü. İleri yürü. Çök. Kalk. Çök sırtını dik tutarak, kalk. Unutmamak için sürekli bunları yap" (s.64). İç'in ifadesi bu ve yazarın kalemini durduramadığı, içsel yanın bedeni devreye sokarak deşifre edildiği ânı imliyor. Hayata karşı ağzına geleni söylemek istediğin, yerinde duramadığın, artık susamadığın, içinde birikenini durduramadığın, dışa vurduğun zamanlar, belki de bu ifade ediş biraz da bunun yansıması olarak karşımıza çıkıyor.

YAZI VE OLUŞ

Bunların yanı sıra 'Poz'u okurken Gilles Deleuze'ün edebiyat hakkındaki düşüncelerini anımsadım ve yazarın bazı kavramlarının bize bu kitabı yorumlayamaya çalışırken, yol gösterebileceğine kanaat getirdim. Deleuze, "Edebiyat ve Yaşam" başlıklı metninde (Kritik ve Klinik. s. 9-15) şöyle diyor: "Yazmak yaşanmış maddeye bir biçim (ifade biçimi) dayatmak değildir kuşkusuz. Edebiyat, Gombrowicz'in söylediği ve yaptığı gibi, daha ziyade biçimsizden ya da tamamlanmamışlıktan yanadır. Yazmak, asla tamamlanma-

yan, her zaman oluş halinde olan ve her yaşanabilir ya da yaşanmış maddeyi aşan bir oluş meselesidir. Bir süreçtir, diğer bir deyişle, yaşanabilir ile yaşanmış boydan boya kateden bir yaşam geçididir.” Özyürek’in öykülerinde yukarıda biraz bahsettiğimiz gibi ‘her yaşanabilir ya da yaşanmış maddeyi aşan bir oluş’ durumunu gözlemleyebiliyoruz. Yazar bize bir ‘yaşam geçidi’ sunuyor. Her an herkesin başına gelebilecek bir şeyden bahsediyor mesela, ancak onu bir süreç içerisine yerleştiriyor. Yani bahsedilen konu bir duyguya, bir olaya, bir tavra hapsedilmiyor, her şey bir şekilde çoğullaşıyor ve dağılıyor. Aynı metinde şöyle söylüyor Deleuze, “Yazı oluştan ayrılamaz: Yazarken kadın-olunur, hayvan ya da bitki-olunur, algılanamaz olana dek molekül olunur.” Örneğin; ‘Poz’da ‘İpekli Saçlarımla Sahnede’ (s.21.) adlı öyküde bunu görebiliyoruz. Öykü şöyle başlıyor: “‘İşte bunu arıyordum,’ dedi sırtı bana dönük. Yüzü olmayan, kocaman, kırmızı şey.” Sonrasında anlatıcının sarhoş olmasından kaynaklı bir görüntü olduğunu düşünebileceğimiz bir paragrafın ardından şöyle bahsediliyor bu görüntüden: “Sonra kırmızı şeyin bir yüzü oldu, elleri ve kolları oldu, sarı saçları omuzlarında bana doğu yürüdü.”

Bu cümleler, belirsiz bir oluştan kadın oluşa geçişi anlatıyor. Sonrasında daha da cisim kazanıyor süreç. bunu da şu cümlelerden anlıyoruz; “Önümde durdu ve elini bana uzattı. ‘İstemiyorum Suzi’ Suzan yine ojelerini sürmüştü. Beyaz parmaklarında kırmızı ojeler şeker gibi parlıyor.” Yüzü olmayan kocaman kırmızı şeyin, Suzan oluşa kadar geçen sürecini takip etmiş oluyoruz. Özyürek böylece oluşu bir süreç içerisine yerleştiriyor, yazıyı oluşla birleştiriyor, bunun yanı sıra aynı metinde narin hareketlerle dans eden, ‘sıcak bir kadın sesine sahip Suzan’ın’ anlatıcıda bıraktığı etki onu başka bir oluşa götürüyor: “Yani dans etmeye kalksam onun gibi. Can çekişen zavallı bir canavara benzerdim.” Sanıyorum bu bizi yukarıda alıntılıdığımız Deleuze’ün: “Yazı-oluştan ayrılmaz” cümlesine götürebilir. Çünkü yazar buna benzer şeyler yapıyor öyküde karakterler arasındaki oluş geçişleri bizi muğlak bir alana da çıkarıyor. Mesela, ‘Bu Senin Çiçeğin’ adlı öyküde kadın ve erkek olarak tahayyül edebileceğimiz karakterlerin de oluşunun belirsizleştiğini görüyoruz. Fikrimce bir süre sonra bir ayırt edememe noktası da oluşuyor ve hâttâ cinsiyet kayboluyor. Bu da bir oluş sürecini imliyor ve varlığı bir cinsiyet kategorisinde sabitlememeyi getiriyor. Böylece Deleuze’ün şu cümlesini hatırlıyoruz: “Edebiyat ters yolu izler ve varlığını görünüşteki kişilerin altında, kesinlikle bir genellik olmayan, tekilliğin en son noktası olan bir kişisizin gücünü keşfederek gösterir yalnızca: bir erkek, bir kadın, bir hayvan, bir gövde, bir çocuk...” (s. 11). Özyürek’in örneklediğimiz

“Bu Senin Çiçeğin’ adlı öyküde kadın ve erkek olarak tahayyül edebileceğimiz karakterlerin de oluşunun belirsizleştiğini görüyoruz. Fikrimce bir süre sonra bir ayırt edememe noktası da oluşuyor ve hâttâ cinsiyet kayboluyor. Bu da bir oluş sürecini imliyor ve varlığı bir cinsiyet kategorisinde sabitlememeyi getiriyor.”

'...anlatıda ölüm beklentisi ile aynı anda ortalığa yayılan yaşama dair durumların ihmal edilmediğini görüyoruz. Çünkü küçülmüş ellere, kokmuş nefese, zayıflığa ve sona yaklaşmış olmaya rağmen ortalığa dağılmış, çoğalmış perdeye, döşemeye sızmış bir yaşam var burada. Özyürek öykülerinin bir yanını da bahsettiğimiz bu durum oluşturuyor yani hayatın her şeye rağmenliği, sözünü ettiğimiz bu öykü üzerinden söylersek; ölüme rağmen hayata sinen varlık hâli ve 'yaşam tonu.'

öykülerinde genel, cinsiyetli bir insandan çok 'tekil' ve 'kişisiz' olabilen verili olandan bir 'kaçış çizgisi' yakalayabilen karakterlerle karşılaşılıyor. Kişiyi o yapanın dışına çıkaran bir oluş süreci metne dâhil ediliyor ki bu durumu Özyürek'in çocukluğu işlediği öykülerinde de görebiliyoruz. Erkek oluş, kadın oluş, canavar oluş, kırmızı bir şey oluş, çocuk oluş... Hepsi varlığın oluş sürecinin parçaları olarak ortaya konuyor.

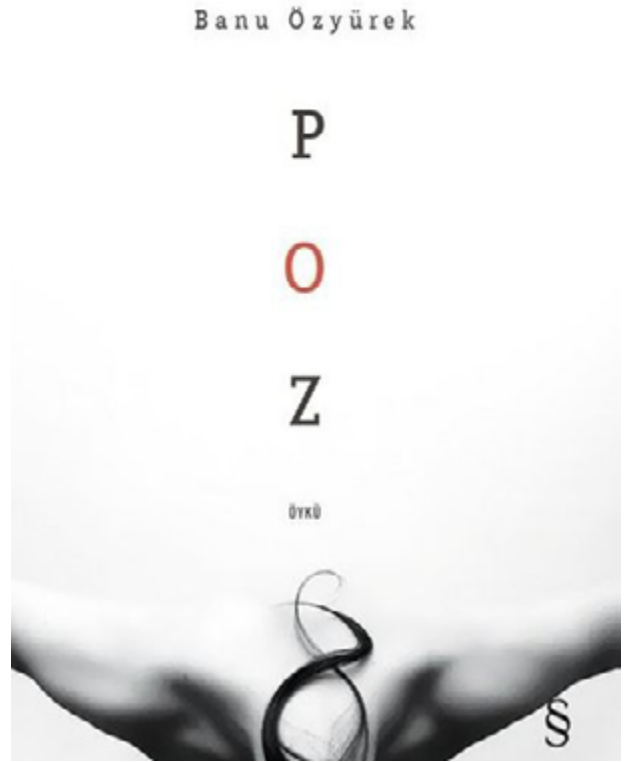
'YAŞAM TONU'

Daniel W. Smith Şöyle söylüyor: "Deleuze için edebiyat sorunsalı edebiyatın metinselliği ve hatta tarihselliğiyle değil, 'dirimselliğiyle' yani Yaşam 'tonuyla' bağlantılıdır" (2013:16). Özyürek'in öykülerini bu bağlamda da tartışabiliriz çünkü anlattığı hikâyeler bir şekilde yaşamsal olanla bağını korumayı başarıyor. Sürüp giden yaşamdan ve içinde var kalma çabası veren insandan söz ediyor yazar. Onun kaygılarından, gelgitlerinden, sıradan seslerin varolma çabası içerisine sinmiş gürültüsünden besleniyor ve tüm bunları konu ne olursa olsun 'yaşam tonu'nu kaybettirmeden doğal bir akış içerisinde ele alıyor. Örneğin, 'Şimdi o' adlı öyküde hasta yatağında bir karakterden söz ederken bile araya sızan 'dirimselliği' görebiliyoruz: "Bütün zayıflığına rağmen, küçülmüş elleri ve kokmuş nefesine rağmen odayı tamamen ele geçirmiş. Kendini her şeye yaymış, bu kadar azken, böyle garip bir şekilde çoğalabilmiş. Havada, eşyalarda, eşyaların yüzeylerinde yahut keskin kenarlarında, döşemede, perdede aklınıza ne gelirse, ne gelirse, sanki bizim nüfuz edemeyeceğimiz o en iç kısımlarında ondan bir şeyler var" (s. 47). Burada anlatıcı hasta ve yaşlı bir karakterden bahsediyor. Sonradan anladığımız kadarıyla devamlı saate bakarak, yaşamını tamamlamayı bekleyen bir insan söz konusu. Ancak anlatıda ölüm beklentisi ile aynı anda ortalığa yayılan yaşama dair durumların ihmal edilmediğini görüyoruz. Çünkü küçülmüş ellere, kokmuş nefese, zayıflığa ve sona yaklaşmış olmaya rağmen ortalığa dağılmış, çoğalmış perdeye, döşemeye sızmış bir yaşam var burada. Özyürek öykülerinin bir yanını da bahsettiğimiz bu durum oluşturuyor yani hayatın her şeye rağmenliği, sözünü ettiğimiz bu öykü üzerinden söylersek; ölüme rağmen hayata sinen varlık hâli ve 'yaşam tonu'.

Bu konuda bir örnek daha vermemiz gerekirse 'Gör ve Unut' adlı öykünün şu cümlelerine bakabiliriz: "Hadi o zaman, şimdi. İcini patateslerle, havuç suyuyla, lokumlarla, sütlü tatlılarla, suyla doldur. Doldu mu? Kalk şimdi. Sırtını dik, dimdik tutarak. Yürü. Şimdi kafanı şuraya vur.

Şimdi de buraya vur. Biraz da şuraya vurursan...” (s. 64). Aslında bu cümleler bir kırgınlık hâli sonucu kişinin hayattan hıncını kendine yönelerek ve bedenini işin içine sokarak ifade etmesinin karşılığı olarak anlaşılıyor. Ama bir yandan da bundan haz alma durumu, yaşamın dokunduğu bir yer var bana kalırsa. İnsanı kırgınlığın ironik bir anlatısı bu ve bir şekilde yaşamın getirdiğine karşı bir duruş, bir hareket onunla kendince bağ kurma hâli belki de. Her insanın arada yapabileceği gibi kendiyi konuşma, kendi varlığıyla hayatla baş etme çabası ve böylece okura kişisel gelebilecek olanın alanından çıkararak durumu yaşamın bir parçası yapma, Deleuze’ün ifadesiyle: “yaşamı onu hapseden şeyden kurtarma ve yaşamı kişiselin ötesinde bir şey yapma çabası” (akt. Smith, 2013: 14). Anlam

Banu Özyürek’in ‘Poz’una Deleuze’ün kavramları üzerinden bakınca; oluşlar, akışlar, yaşamsal olan ve bir yanı genellikle hayata yaslanan, ondan elini eteğini çekmeyen öyküler ortaya çıkıyor. Sıradan olayların, farklı oluş süreçlerinin, kadın, çocuk, erkek, bazen gerçeklikten koparak yansıdığı ve dirimsel olanın hiç kaybolmadığı öyküler bunlar. Özyürek, anlamını kendi içinden ve hayatın ortasından devşirmeye çalışıyor. Her şeyin anlamsız hissettirdiği dünyada insanca kaygıların, sevgilerin, kederlerin, hastalıkların, sağlıkların, kırılmaların, çocukça oluşların, büyükçe oluşların kendi içlerine hapsolmuş anlamlarını, iyiyle, kötüyle, güzelle, çirkini, kadınla, erkeği, erkekten kadın oluşa, kadın oluştan canavar oluşa geçişin “yaşam tonu”nu bulmaya çalışıyor. Çünkü son olarak Deleuze ile bitirecek olursak: “Anlam varolmayan bir olmadır, üstelik anlamsızlıkla çok özel ilişkiler içindedir” (2015: 15).

Poz, Banu Özyürek, Everest Yayınları, 136 syf., 2019.

Deleuze, G., [2015], “Anlamın Mantiği”, [Çev. Hakan Yücefer], İstanbul: Norgunk.

Deleuze, G., [2013], “Kritik ve Klinik”, [Çev. İnci Uysal], İstanbul: Norgunk.

Smith, W. D., [2013], “Saf İçkin Yaşam ‘Deleuze’ün Kritik ve Klinik Projesi’”, [Çev. Emre Koyuncu], İstanbul: Norgunk.

Postmoderne doğru giden yol

Thomas Kuhn'un kaleme aldığı, Erkan Bozkurt çevirisiyle 2019'un ilk günlerinde İletişim Yayınları'ndan çıkan Yapı'dan Sonraki Yol, esasında Kuhn'un Bilimsel Devrimlerin Yapısı adlı eserinde kullandığı kavramlara bazen değiştirerek açıklama getirdiği, aynı zamanda kitaptan sonra gelen ağır eleştirilere cevap olarak 1970-1993 yılları arasında yazdığı pek çok makalenin kronolojik olarak yer aldığı derleme bir eser olarak okur karşısında... Kuhn, bilimsel olan ve olmayan ayrımı üzerine tartışıyor, bilimin ne olduğunu sorgulamakla birlikte bilimin değişimini/dönüşümünü de inceliyor.

Rukiye Altınel

Antik Yunan'da bilim için felsefenin bir kolu olduğu söylenirdi. Bilim-felsefe ilişkisi öyle ayrılmazdı ki, bir filozof çoğu zaman hem biyolog, hem astronom, hem de fizikçi olurdu. Tek tek bilimlerin kendi özerkliklerini kazanmaları ise 17. yüzyıldan itibaren hız kazanıp 20. yüzyıla dek sürdü. Bu özerklik macerası, 19. yüzyıldaki pozitivist tavırla birlikte doğa bilimlerini "bilimsel olan ve olmayan" ayrımı üzerinden dar bir anlayışa sürüklemişti. Modern bilimin deneyci, kesin ve evrensel sonuçlara ulaşma merakı elbette pek çok düşünür ve bilim insanı tarafından sorgulandı ve yerini postmodern bir bakışa bıraktı.

Bilimsel olan ve olmayan ayrımı üzerine yapılan tartışmalar, bilimin ne olduğunu sorgulamakla birlikte bilimin değişimini/dönüşümünü de inceler. Bu noktada şüphesiz akıllara gelen en büyük isimlerden biri de Thomas Kuhn. İlk baskısı 2019'un ilk günlerinde İletişim Yayınları'ndan çıkan Yapı'dan Sonraki Yol, esasında Kuhn'un Bilimsel Devrimlerin Yapısı adlı eserinde kullandığı kavramlara bazen değiştirerek açıklama getirdiği, aynı zamanda kitaptan sonra gelen ağır eleştirilere cevap olarak 1970-1993 yılları arasında yazdığı pek çok makalenin kronolojik olarak yer aldığı derleme bir eser. Sonunda bir de Kuhn ile hayatı hakkında yapılan bir söyleşinin yazıya dökülmüş hali bulunuyor, bu yüzden kitabın biyografi bir yanı var da diyebiliriz.

Kuhn, kullandığı temel kavramlarını (paradigma, normal bilim, devrimsel bilim, fonksiyonel işlevlilik ve ortak-ölçü-süzlük) içine alan argümanlarını, kitapta pek çok düşünüre ve bilim insanına atıfta bulunarak savunuyor. Ona göre bilim, kümülatif bir faaliyet değil, aksine döngüsel bir süreç. Kuhn, belli bir alanda kullanılan değer kümeleri, teknik ve yaklaşımın bütününe ifade eden kavramı paradigma ile ilgili olarak da "ortada bir kuram olmadığı dönemde kullanıldığını" vurguluyor. Bir paradigma, bilim insanının ilgilendiği alanın sorularına kendisinden bağımsız olmayan bir biçimde cevap verdiği anlamına geliyor.

Araştırmacının ortaya koyduğu sonuçların bazı anomilerle karşılaşması ve bu anomilerin artık o paradigmayı kullanılamayacak duruma getirmesi durumunda, Kuhn'un bahsettiği bilimsel devrim gerçekleşiyor. Ancak Kuhn bilimin bu şekilde giderek "daha iyiye" ya da "daha doğruya" ulaştığı savını reddederek, onun yerine "işlevsel açıdan daha iyi olan"a gidildiğini savunuyor.

BİLİMSEL BİLGİNİN RÖLATİFLİĞİ

Modern bilimin bilgiyi kesin ve evrensel bir noktada görme isteğine karşın, Kuhn söyleşinin bir yerinde şunu söylüyor: "Gerçek olmanın ne olduğunu bilmek istediğimi söylüyordum. Bu kişinin fizik yoluyla elde edebileceği bir şey değildir." Bu cümle pek çok şeye açıklık getiriyor. Kuhn bir paradigma değişimini yalnızca bilimsel bir değişim olarak görmüyor, aynı zamanda ona yapı veren benzerlikler ağının da değiştiğini söylüyor. Peki bu ne demek? Açıkça Kuhn, bilimsel değişimin sosyal boyutunu da hesaba katıyor ve bilim insanının da sosyal boyuttan, belli bir paradigmanın içerisinde varılmaktan kurtulamayacağını söylüyor. Tam da burada en çok eleştirildiği noktalardan biri devreye giriyor:

'Araştırmacının ortaya koyduğu sonuçların bazı anomilerle karşılaşması ve bu anomilerin artık o paradigmayı kullanılamayacak duruma getirmesi durumunda, Kuhn'un bahsettiği bilimsel devrim gerçekleşiyor. Ancak Kuhn bilimin bu şekilde giderek "daha iyiye" ya da "daha doğruya" ulaştığı savını reddederek, onun yerine "işlevsel açıdan daha iyi olan"a gidildiğini savunuyor.'

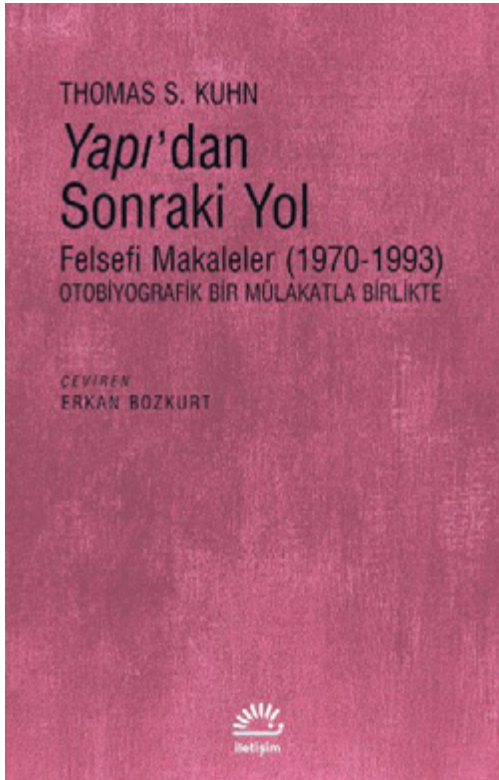
Ya bilginin kesinliği ve evrenselliği? Artık görüyoruz ki böyle bir kesinlik yok. Uzun yıllardır devam eden bilimin hegemonyası, postmodern döneme doğru böylece sönümlenmeye başlıyor belki de.

ÇEVİRİMİZİN İMKÂNSIZLIĞI VE ORTAK-ÖLÇÜSÜZLÜK

Analitik gelenek içinde en çok rağbet gören sorunlardan biri olan çevirinin imkânsızlığı meselesine de el atıyor Kuhn. Quine'in öne sürdüğü çevirinin imkânsızlığı sorunu, bir dilbilimcinin daha önce dillerini hiç duymadığı bir kabilenin arasına girerek o dili çevirmeye çalışmasının, eğer 'evet' ve 'hayır' ifadeleri bile anlaşılamiyorsa imkansız olduğu savıyla ortaya konuluyor. Kuhn'un bu soruna katkısı ortak-ölçüsüzlük kavramıyla oluyor. Ortak-ölçüsüzlük, iki dil arasında ortak olarak kabul edilecek hiçbir anlam olmadığında o dillerin birbirlerine çevrilmeyeceğini ifade eder. Bu ortak anlam yalnızca dilsel değil, aynı zamanda hermenötik bir yolla çözülebilir. Kuhn'un analitik gelenekten de ayrıldığı nokta belki de bu: Dilin yapısı salt mantıksal değil, aksine o, bulunduğu toplumun değerlerini de içine alan bir yapıya sahip.

Ortak-ölçüsüzlüğü bilimsel yöntemi ele alan ve en çok eleştirilen bir diğer sorunu da, iki bilim insanının birbirlerini anlamayacakları savı. Daha önce de bahsettiğimiz gibi, bilim insanlarının gözlemleri kendi içinde buldukları paradigmadan bağımsız olamaz. O halde iki bilim insanı farklı paradigmalara konuya yaklaştıklarında birbirlerini nasıl anlayacaklar? Dahası, böyle bir durumda paradigmanın değişmesi gerekliliğine kim karar verecek? Yapıdan Sonraki Yol'da bunlara yine çokça eleştirilecek cevaplar veriyor Kuhn.

"Değişimler Kaçınılmazdır": Editörlerin giriş yazısında bu söz yer alıyor. Bu, belki de Kuhncu anlamda şu demek: Bilimsel anlamda kabuller her zaman değişecektir, onunla birlikte insanlar, yapılar da değişecektir. Ancak bu tek yönlü bir değişim değil, her tarafın birbirini etkilediği bir değişimdir. Bu hızlı değişimler içinde bizler eğer bilimsel bilginin kesinliği üzerinden kendimizi tanımlayacak olursak, önünde sonunda yanıldığımızı göreceğiz. Gerçeklik yalnızca fizik bilimiyle değil, ancak ona bakan meraklı gözlerin perspektifleriyle algılanabilir...

Yapı'dan Sonraki Yol, Thomas S. Kuhn, çev: Erkan Bozkurt, 408 syf., İletişim Yayınları, 2019.

Burak Abatay: Şükrü Erbaş'ın şiirlerine karşı borçluyuz

Gazeteci-şair Burak Abatay'la şair Şükrü Erbaş'ın edebiyat yolculuğunu konuştuk. Abatay, "Şükrü Erbaş'ın şiiri vicdanın çatısı altında yaşar. Bir aşk şiirinde de, toplumsal duyarlılığı olan bir şiirde de söylediği hep birleştiricidir" dedi.

Şükrü Erbaş'ın 'şiir hayatının' 40. yılında, şairin şiirleri üzerine bir kitap hazırlayan Burak Abatay, şairin dostlarını, takipçilerini, 'kalem erbaplarını' bir araya getirdi ve Erbaş şiirine dair yazıları derledi. Kişisel hayranlığın etkisiyle tarihselliğe kavuşan ve şimdiden belirli bir eşığı temsil eden bu çalışmayı hazırlayan Abatay ile Erbaş'ın dününü ve bugünü konuştuk.

Şiirle, müzikle ve edebiyatla ilişkide olan ve sanatın diğer dallarına da kafa yoran, üretim yapan Abatay'ın, sonraki çalışmaları da ayrıca merak konusu...

Soner Sert

Klasik olandan başlayalım: Burak Abatay kimdir?

BirGün gazetesinde editörüm. Bir süredir kültür-sanat röportajları yapıp, müzik ve edebiyat üzerine yazılar yazıyorum. Biryandan da yine çeşitli mekânlarda müzik programları yapıp sanatçılarla müzikseverleri bir araya getiriyorum. Keyifli bir iş. Bir de kısa bir süre içerisinde şiirlerimi bir kitap hâlinde yayımlamayı umut ediyorum.

Kendi şiirlerini de kaleme alan bir şair olarak, herkesçe bilinen, dizeleri dilden dile dolanan bir şair üzerine çalışma yapmanın en büyük sorumluluğu neydi?

Dediğiniz gibi Şükrü Erbaş'ın şiirleri bugün en çok okunan, en çok baskı yapan şiirler arasında zirvede. Elbette ki, sadece sayılarla ölçülmeyecek bir mesele bu. Kapsadığı dünya, sahip olduğu okuyucu anlamında ya da dilimize kazandırdıkları için de Erbaş'ın şiirine karşı borçlu olduğumuzu düşünüyordum. Erbaş'ın cezaevleri için eylemlerden tutun da herhangi bir hak mücadelesi için gösterdiği çabayı, ben en azından yaşım yettiği kadarıyla hatırlıyorum. Kitapla beraber kendi adıma şairime borcumu ödemek istedim. Bir de coğrafyamızın -belki de dünyanın- makûs bir talihi var. Sanatçılar ne yazık ki, hep öldükten sonra; öldükten sonra da ölüm ve doğum yıl dönümlerinde hatırlanır. En fazlası olarak öldükten sonra isimleri birkaç bulvara ya da birkaç çocuk parkına verilir. Yaşarken onunla omuz omuza gelmiş, el ele tutuşmuş insanların şaire doğru bir şeyler bırakması, sanırım bir park isminden daha hayırlı.

'BUGÜNLERE BİR İŞARET KOYDUK'

Özellikle 2000'lerden sonra şiirlerin internet üzerinden de okunuyor olmasının, şiir kitaplarına ve şairlere olan ilgiyi -eskiye nazaran- azalttığını düşünüyorum. Bugün, bir şair üzerine bir çalışma yapmanın, tarihselliği bir yana, hafızayı diri tutmak için olduğu söylenebilir mi?

Söylediklerinizi anlamlı buluyorum. Bu sanırım müzik için de geçerli. Hâlâ albüm dinleyen birisi olarak, albüm kapaklarında yazan her nokta, şarkı sözü, düzenlemeci, müzik aletlerini kimlerin çaldığı ve hatta teşekkür yazısını bile okumak o albümü bütünüyle dinlemek anlamına geldiğini düşünüyorum. Şiir de bundan bağımsız değil. Bir şiir kitabında hangi şiirin hangi şiirin arkasından geldiğinin dahi bir önemi varken bahsettiğiniz gibi bir okumanın yoz bir sonucu olabilir. Belki antolojiler için bile benzer bir şey söylenebilir. Sorunuza dönecek olursam, bir edebiyatçıyla başka düşünce insanların yaşadığı anılar, ona dair hissettikleri benim bu kitabı hazırlamaya koyulurken en büyük motivasyonumdu. Acaba Ahmet Telli ne diyecek, acaba Aydın Çubukçu nasıl bir şey anlatacağı? Bu beni çok heyecan-

'Bir şiir kitabında hangi şiirin hangi şiirin arkasından geldiğinin dahi bir önemi varken bahsettiğiniz gibi bir okumanın yoz bir sonucu olabilir. Belki antolojiler için bile benzer bir şey söylenebilir. Sorunuza dönecek olursam, bir edebiyatçıyla başka düşünce insanların yaşadığı anılar, ona dair hissettikleri benim bu kitabı hazırlamaya koyulurken en büyük motivasyonumdu.'

‘Sanırım bir tek acılarımız değişmedi. Yaşadığımız aşklar, duyduğumuz özlemler hep sokağımızda. Ama bunları giderek tek başımıza yaşamaya başladık. 80 darbesi için hep derler ya, “3 kişi yan yana bir araya gelemiyorduk”; işte tam da öyle bir şey. O darbeye yaşananlar neyse belki çokça mislini bugünün insanları olarak bizler yaşıyoruz. ’

landırdı. Tüm bu yaşanmışlıklarla hem bugünlere bir işaret koyduk hem de dostluklara dair. Bundan yıllar yıllar sonra faydalanabilecek bir kaynak oldu.

Erbaş’ın geçmiş dönem şiirleri bugünün okuruna ne söylüyor sizce?

Erbaş’ın şiiri vicdanın çatısı altında yaşar. Bir aşk şiirinde de, toplumsal duyarlılığı olan bir şiirde de söylediği hep birleştiricidir. Tıpkı Turgut Uyar gibi, tıpkı Melih Cevdet Anday gibi.

‘AN, ANILARI SIRTINDA TAŞIR’

Önsözden anlaşıldığı kadarıyla şairin şiirleriyle kişisel tarihinizi ilişkilendiriyor ve bir ruh halinin ortaklığından söz ediyorsunuz. Kitap için de aynı ruhu paylaşan kişileri bir araya getiriyorsunuz. İsimleri şairle beraber mi seçtiniz, yoksa bugüne değin ruhuna dokunduğunuz kişiler hep aklınızda mıydı?

Şükrü Erbaş’ın Hatice Erbaş için yazdığı ‘Yaşıyoruz Sessizce’, hayatımda kişisel bir yere sahip. Eşini kaybetmiş babam ile Erbaş’ın çığlığını çok fazla bağdaştırmıştım. Bu da kitap için başka bir motivasyonu da beraberinde getirdi. An, anıları sırtında taşır. Bu kitap için de böyle oldu. İsimler konusunda ise aklımda birçok isim vardı. Şükrü Abi’ye de danıştım. Ondan da fikirler aldım. Belki bir bu kadar daha isim olabirdi ancak o da çok büyük bir kitap olacaktı. Listemde olup, ulaştığım ancak çeşitli sebeplerle aramızda yer alamayan isimler de oldu.

‘ŞİİR SOKAĞIN ŞEKLİNİ ALIR’

Şükrü Erbaş’ın geçmişi, biraz da sosyalist solcuların tarihidir. Sol’un şiirle kurduğu ilişki ‘80 faşist darbesi öncesi daha sıkı fıkıyken bugün –görece- azalmış gibi gözüküyor. Bu durumu Erbaş özelinden yola çıkarak nasıl yorumluyorsunuz? Şiir mi değişti, sol mu?

Sanırım bir tek acılarımız değişmedi. Yaşadığımız aşklar, duyduğumuz özlemler hep sokağımızda. Ama bunları giderek tek başımıza yaşamaya başladık. 80 darbesi için hep derler ya, “3 kişi yan yana bir araya gelemiyorduk”; işte tam da öyle bir şey. O darbeye yaşananlar neyse belki çokça mislini bugünün insanları olarak bizler yaşıyoruz. Yaşımızın yarısından fazlasını mevcut iktidarla geçirmiş bir nesiliz biz. Elbette ki, şiir ve kavganın daha fazla yan yana geldiği me-

tinleri ve şiirleri de okumak isteyebiliriz. Bunu yapan çok iyi dostlarımız var. Ama sayıca çok mu? Değil. Şiir sokağın şeklini alır. Daha fazla sokakta olduğumuzda şiir de benzer bir çizgi tutturacaktır. Buraya kadar şiirin politizasyonu alakalı olduğu kısımdı. Ancak, 'Solun şiirle kurduğu ilişki zayıfladı mı?' sorusuna verilecek cevap bir tartışmaya gebe olmalı. Bence hiçbir zaman az olmadı. Şimdi de hiç az değil. Şiir vicdan işidir. Nitekim kültürel iktidarı da elinde bulunduranlar yine biz solcular.

Şiirde, bir gelenekten bahsedilebilir mi? 40. yılını deviren bir şair üzerine çalışma yaparken, Türkçe şiir geçmişine dair bir değerlendirme yaptığınızda Erbaş'ı nereye koyuyorsunuz?

Şiirimiz topyekûn bir geleneğin ürünüdür. Halk şiiri gibi derya deniz bir mirasımız var. Divan geleneği de başka bir yanda. Buradan hareketle sözlü sanatlarımız, müziğimiz sahip olduğumuz en kıymetli şeylerden. Anadolu'nun her yanı bir şiir, her yanı bir türkü. Erbaş'ın da öğretileri bundan azade değil. Kitapta da çokça bahsedildiği üzere 2 bin civarında türkü ve bir o kadar da fıkra bilen bir adamdan bahsediyoruz. Geleneksel şiirimizi tabiri caizse yalamış yutmuş bir derviş. Erbaş'ın dâhil olduğu bir geleneği varsa önce bunu koyabiliriz. Öte yandan da Erbaş'ın gençlik döneminin Ankara'sı. Çokça sıkı şair. İyi ki var olmuşlar...

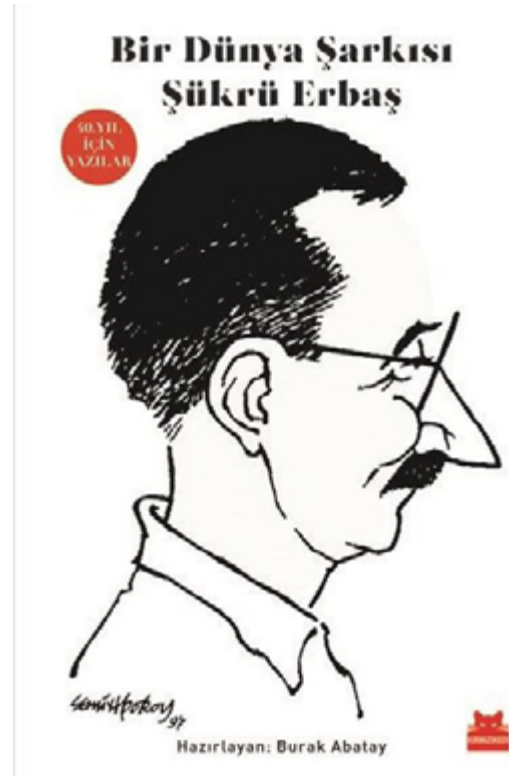
'EZGININ GÜNLÜĞÜ BELGESELİ ÜZERİNE ÇALIŞIYORUZ'

Erbaş gibi şiirlerini büyük kalabalıklara, "o güzel günler için" yazan bir şair üzerine çalışma yapan genç bir şair olarak, kime/kimlere ulaşmak istiyorsunuz?

Bu hayali kuranlara ya da henüz kurmamış olanlara. Bizi sanat güzelleştirecektir. Sanata inanlara...

Hazırladığınız yeni bir çalışma var mı? Günleriniz nasıl geçiyor?

Sinemacı dostum Güney Birtek ile bir Ezginin Günlüğü belgeseli üzerine çalışıyoruz uzunca bir süredir. Ezginin Günlüğü'nün tanıklık ettiği günlerden, grubun müzikal anlayışına kadar olan uzun bir belgesel olacak. Çok heyecanlıyız bu iş için. Bir an önce izleyiciyle buluşsun istiyoruz. Ancak her bağımsız sinemacı gibi biz de hiç kolay yollardan geçmiyoruz. Ama umarım bu yıl bitireceğiz.

Bir Dünya Şarkısı Şükrü Erbaş, Hazırlayan: Burak Abatay, 208 syf., Kırmızı Kedi Yayınları, 2019.

Kayıp Osmanlı korsanları

Sultanın Korsanları 1500-1700 yılları arasındaki dönemde korsanlığın başlangıcını ve etkisini kaybetmeye başladığı yılları, kaynaklardan edindiği vakalarla karşımıza çıkarıyor. Emrah Safa Gürkan, az çalışılan bir alanda, oldukça doyurucu bir kitap hazırlamış. Farklı kaynaklardan yararlanması bir yana, haritaları, 16. ve 17. yüzyıllarda yapılmış resimleri, istatistiksel tabloları da kitaba koymuş. Korsanların tarihini okuyunca, bırakın Pirates Of The Caribbean'ı, Vikingler çizgi filmindeki korsanlara bile bakışınız değişebilir.

Okan Çil

Korsanlar her zaman popüler bir fygür olarak kullanılmıştır. Masallarda, çizgi filmlerde, hatta Hollywood'da bile hikâyeleri defalarca işlenmiştir. Genelde kirli kıyafetler içinde, ağızları bozuk, acımasız ve sarhoş haldedirler. Kuru kafalı bayraklarını direğe çektiklerinde kılıçlarını sallaya sallaya yağmaya başlarlar; papağanları, maymunları da tıpkı onlar gibi çığlık çığlığa bağırırlar. Korsanları bu denli merak etmemizi sağlayan şey, belki de denizlerin bilinmezliği, saklı hazineler, sular altındaki vahşi yaratıklardır. Deniz korkutucudur ve korsanlar da orada barınabilmek için korkutucu olmak zorundalardır.

İşin fantastik hali kabaca böyle işler. Emrah Safa Gürkan ise bu merakı, akademik boyuta taşıyarak bizlere güzel bir çalışma sunuyor. Sultanın Korsanları isimli kitabı, uzun yıllar süren bir çalışmanın ürünü. Araştırmalarını sadece Osmanlı kaynaklarıyla değil, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, İngilizce, Almanca, Latince, Portekizce ve Katalanca yazılmış yabancı kaynaklarla da

temellendirmesi, Sultanın Korsanları'nı daha da ilgi çekici hale getiriyor. Resmi kayıtların yanı sıra, esirlerin günlüklerinden, hatıratlardan, mektuplarından da yararlandığını görüyoruz. Gürkan bu kaynakların hepsini karşılaştırmalı bir şekilde bize sunuyor. Sadece tarihçilerin değil, herkesin anlayacağı şekilde yazdığını da belirtmekte fayda var.

KORSANLAR KİMDİR?

Peki neyin nesidir bu korsanlar? Nereden çıkmışlardır? Nasıl savaşırlar? Kime, nasıl hizmet ederler? Şimdi gelin bu soruların peşinden gidelim.

Birinci nesil korsanlar, 1492'deki "Kutsal Fetih" anlamına gelen Reconquista ile ortaya çıkmıştır. İber Yarımadası'ndaki son Müslüman krallığının ortadan kaldırılması sonucunda, Müslümanların, Hıristiyanlar tarafından sürgün edilmesiyle, onların da hemen aşağıdaki Cezayir ve Tunus kıyılarına yerleşmeleriyle iniltilidir. Bu kimseler müdeccel diye adlandırılır. Yerlerinden yurtlarından edilen müdeccellerin birçoğu korsanlığa, paralı askerliğe yönelirler. Tabii belirtmekte fayda var. Müdecceller basit hırsızlıkların, küçük vurgunların peşinde olduklarından, deniz eşkıyası ya da pirat olarak adlandırılır. İkinci nesli oluşturan esas korsanlarsa, Hızır ve Oruç Reislerin 1516'da Cezayir'i ele geçirmelerinden sonra meydana çıkar.

Güç mücadelesi sonucunda, dağınık haldeki korsanları tek bir bayrak altında birleştiren Osmanlı denizcileri, Batı Akdeniz'de ciddi bir tehdit oluşturmaya başlarlar. Müdeccellerin aksine, savaş konusunda yetenekli oldukları için, kendilerini kolaylıkla ispat ederler ve deniz eşkıyalığı, organize olmuş bir korsan şebekesine dönüşür.

ZENGİNLEŞMEK DE ÖLMEK KADAR KOLAYDIR...

Vurgunlar büyüyüp şanları şöhretleri artınca, Avrupa'nın yoksul yerleşimlerinden, mühtedi diye tabir edilen, Müslüman olan Hıristiyanlar da gelmeye başlar. Korsanlık sayesinde hayatta bir şansları olduğunu düşünmeye başlarlar, ki haklıdırlar. Zenginleşmek de ölmek kadar kolaydır...

Hatta Antonio Sosa dünyada hiçbir Hıristiyan millet yoktur ki, Cezayir'e onlardan gelme bir mühtedi olmasın, demektedir. Korsanlık zamanla öyle büyük bir cazibe yaratmıştır ki, 17. yüzyılda bir Fransız memuru, Maliye Bakanı Jean-Baptiste Colbert'e, tayfaları Cezayir'e yanan gemilerden çıkarmamalarını söylemiştir. Çünkü çıkanla-

'İkinci nesli oluşturan esas korsanlarsa, Hızır ve Oruç Reislerin 1516'da Cezayir'i ele geçirmelerinden sonra meydana çıkar. Güç mücadelesi sonucunda, dağınık haldeki korsanları tek bir bayrak altında birleştiren Osmanlı denizcileri, Batı Akdeniz'de ciddi bir tehdit oluşturmaya başlarlar. Müdeccellerin aksine, savaş konusunda yetenekli oldukları için, kendilerini kolaylıkla ispat ederler ve deniz eşkıyalığı, organize olmuş bir korsan şebekesine dönüşür.'

rın berelerini atıp, sarık bağlamakta tereddüt etmeyeceklerine inanır.

Müslümanların yanı sıra dinlerinden vazgeçmeyen Hıristiyanlar, Yahudiler de vardır aralarında. Ancak bölgedeki hakim güç Osmanlı olduğundan, Müslümanlaşmak, güce tabiyetin ve hatta daha hızlı kademe atlayıp, daha kolay zenginleşmenin bir aracıdır.

Gürkan, hazırladığı tablolarda, korsan gemilerindeki insanların etnik ve dini rakamlarını ayrıntılı olarak veriyor ve bizler bu organizasyonun kozmopolit bir yapı barındırdığını anlıyoruz. Öncelik kalifiye denizcilik olduğundan, Gürkan'ın ifadesiyle, farklılıkları ortak bir potada eritmekte en iddialı imparatorluklardan bile daha başarılı bir düzen yaratıldığını görüyoruz.

Hal böyle olunca, korsan gemilerinde yıllar süren etkileşimle beraber, enteresan sonuçlar da kaçınılmaz olur. 1640'ta Emanuel d'Aranda'nın esir düştüğü gemide Türkçe, Arapça, İspanyolca, Fransızca, Felemenkçe, İngilizce ve Romanca kelimelerden, fiil çekimlerinin olmadığı sabir ya da lingua franca adı verilen melez bir dil türediği yazılır. Hatta Gazavât-ı Hayreddin Paşa kitabındaki dilin de normal bir Osmanlıca olmadığı, pek çok yabancı sözcük içerdiğini bile görürüz.

Korsanlığı popüler hale getiren bir diğer gelişme de Coğrafi Keşiflerdi. O vakte kadar Batı Akdeniz'de İspanya kıyılarını tehdit eden korsanlarımız, Avrupa'ya taşınan zenginliklere gözlerini dikerek, Cebelitarık'ın öte tarafına, Atlantik Okyanusu'na da seferler düzenlemeye başladılar. Ancak Atlantik'in suları pek tekin değildir; dalgaları değişken, rüzgarları keskindir. Uzaktan bakıp yutkunmak yerine, kadirgalarını geliştirmeye bu sayede başladılar. Kürekçileri arttırdılar, yelkenli gemilere geçerler. Daha çok top ve erzak koyabilmek için çeşitli denemelere girişirler. En büyük avantajları hız olduğundan, geniş karınlı gemileri pek tercih etmezler.

EN BÜYÜK SİLAHLARI HIZ!

Evet, en büyük silahları hızlı olmalarıdır. Bu hem gözlerine kestirdikleri gemiyi yakalamalarına, hem de olası bir problemle kaçmalarını kolaylaştırır. Tabii gemileri yakalamak için çeşitli taktikleri de vardır. Elllerinde pek çok ülkenin bayrağı bulunur mesela. Düşman görünmemek için, dost bir ülkenin bayrağını takip avlarına yaklaştıkları olaylar kayıtlarda bulunmaktadır. Bazen fenerleri söndürmekle kalmaz, gemiyi, hatta yelkenleri bile siyaha boyarlar. Bir zaman sonra bu ve benzeri taktikleri, diğer gemiler de kaçmak için kullanmaya başladılar.

'Korsanlığı popüler hale getiren bir diğer gelişme de Coğrafi Keşiflerdi. O vakte kadar Batı Akdeniz'de İspanya kıyılarını tehdit eden korsanlarımız, Avrupa'ya taşınan zenginliklere gözlerini dikerek, Cebelitarık'ın öte tarafına, Atlantik Okyanusu'na da seferler düzenlemeye başladılar. Ancak Atlantik'in suları pek tekin değildir; dalgaları değişken, rüzgarları keskindir. Uzaktan bakıp yutkunmak yerine, kadirgalarını geliştirmeye bu sayede başladılar. Kürekçileri arttırdılar, yelkenli gemilere geçerler.'

'Yakalanıp esir edilenler arasında tanıdık bir yüz de vardır. Don Quijote'nin dünyaca ünlü yazarı Cervantes... 1571'deki İnebahtı Savaşı kaybedilir edilmesine, ancak yakalanıp Cezayir zindanına atılanlar arasından Cervantes de bulunur. Üstelik sol eli, gülle yüzünden kopmuş haldedir. Bu yüzden "El Manco de Lepanto" yani "İnebahtı'nın sakatı" diye anılacaktır. Korsanlarımız, Cervantes'in önemli bir asilzade olduğundan şüphelenedikleri için çok büyük miktarda fidye talep ederler. Cervantes de bu yüzden beş yılını Cezayir zindanlarında geçirmek zorunda kalır.'

Korsanları, deniz eşkıyalarından ayıran en büyük farklardan biri de, onların kural tanımaz hovardalar değil, aksine uluslararası hukuku, kapitilasyonları dikkate alan topluluklar olmalarıdır. Kaba tabirle önlerine gelen her gemiye saldırıp, istedikleri limana sığınamazlar. Çünkü gerisin geriye döndüklerinde, cezalandırılmaları içten bile değildir. Geri hizmete çekilebilir, reislikten kovulabilir, haliyle ganimetten alacakları payı kaybedebilirler. Tabii her kuralda olduğunu gibi, bunda da çeşitli istisnalar yaşanmıştır. Çıktıkları seferden elleri boş dönmek istemeyen bazı korsanlar, normalde saldırmayacakları gemileri ele geçirirler ve ganimeti meşru göstermek için, içindekilere işkenceyle ajanlık yaptıklarını dahi kabul ettirirler.

Gemideki zenginlerse, saldırı altında kaldıklarında, kendilerini yoksul göstermek için üstlerini başlarını bile yırtarlar, altınlarını olur olmaz yerlere saklarlar. Ama ellerinin narinliği sayesinde asilzade oldukları kolaylıkla anlaşılınca, fidye maksatlı kaçırılıp esir edilirler. İlginç bir olayı nakletmek gerekirse; XIV. Louise madalyon toplamakla görevli Monsieur Vaillant, Cezayirli korsanlara yakalanır ve bir müddet esaret yaşar. Zar zor kurtulduğunda bu kez başka bir korsan gemisiyle denizin ortasında karşılaşır. O panikle yanındaki yirmi madalyonu yutuverir, fakat rüzgar yüzünden korsan gemisinin elinden kurtulurlar. Monsieur Vaillant, doktor arkadaşının sorusuna "Benim yerimde olsaydınız esaretin tatsızlıklarını hafifletmek için madalyonları değil, geminin kendisini bile yerdiniz," diye cevap verir.

Yakalanıp esir edilenler arasında tanıdık bir yüz de vardır. Don Quijote'nin dünyaca ünlü yazarı Cervantes... 1571'deki İnebahtı Savaşı kaybedilir edilmesine, ancak yakalanıp Cezayir zindanına atılanlar arasından Cervantes de bulunur. Üstelik sol eli, gülle yüzünden kopmuş haldedir. Bu yüzden "El Manco de Lepanto" yani "İnebahtı'nın sakatı" diye anılacaktır. Korsanlarımız, Cervantes'in önemli bir asilzade olduğundan şüphelenedikleri için çok büyük miktarda fidye talep ederler. Cervantes de bu yüzden beş yılını Cezayir zindanlarında geçirmek zorunda kalır. Dört kere kaçma teşebbüsünde bulunsa da her seferinde yakalanır. İstanbul'a gönderilmek üzereyken ailesi tarafından fidyesi ödenerek özgürlüğüne yeniden kavuşur...

ÇIKARCI KORSANLAR!

Korsanlar çıkarlarına oldukça düşkündür, fakat bu durum genel itibariyle bir boş vermişliği değil, katı bir disiplini beraberinde getirir. Özellikle de gemideki işleyiş ve hiyerarşi bunun en büyük kanıtıdır. En büyük zulmüyse şüphesiz ki

'Peki bu zorlu şartlar altındaki korsanların, onca erkekle bir aradayken cinsel hayatları nasıldır? Gürkan, bu konudaki araştırmalarında eşcinselliğin izini sürer ve Marsilya Tersanesi'ne terk edilen erkek çocuklarının oğlan olarak (giton) gemiye alınmasından bahseder. Pase-gavette adı verilen bu çocuklar hem cinsel ihtiyaçlar için kullanılır, hem de getir götür işlerine koşulur.'

kürekçiler çeker. Kürekçiler mürettebatın %75'ini oluşturur ve zorlu sefer şartları altında %50'si hayatını kaybeder. Bu yüzden kürekçi bulmak hayli zordur. Kalifiye kürekçiler de vardır aralarında, ama birçoğu dayanıklı esirler arasından seçilir. Bir tomruğa zincirlenmiş şekilde, aynı oturakta aylarca çalışırlar. Ne bacaklarını esnetebilirler, ne sırtlarını yaslayacak bir yerleri vardır. Hatta gündüz yemek yedikleri kaplara, akşamları pislemek zorunda kalırlar. Olası bir alaburdaya zincirleri yüzünden kurtulamaz ve boğulurlar.

Ortalama 40-50 gün süren seferler sırasında karşılaşılan en büyük sorun yiyecek değil, sudur. Hatta sığındıkları bir adada, sürekli deniz suyu içmek zorunda kalan korsanların büyük çoğunluğu ölür, diğerleriye çeşitli hastalıklara yakalanır. Seyir halinde susuz kaldığında kendi idrarları içmek zorunda kalırlar, deniz suyuna şekerle karıştırdıkları da söylentiler arasındadır.

Peki bu zorlu şartlar altındaki korsanların, onca erkekle bir aradayken cinsel hayatları nasıldır? Gürkan, bu konudaki araştırmalarında eşcinselliğin izini sürer ve Marsilya Tersanesi'ne terk edilen erkek çocuklarının oğlan olarak (giton) gemiye alınmasından bahseder. Pase-gavette adı verilen bu çocuklar hem cinsel ihtiyaçlar için kullanılır, hem de getir götür işlerine koşulur. Hatta bazı gemilerdeki oğlanlar kadınlar gibi giyindirilip süslendirilir. Korsanların eşcinsel ilişki kurmalarından Osmanlı kaynaklarında da bahsedilir. Uluç Ali'yle Uluç Hasan'ın arasının bir oğlan yüzünden bozulduğu bunun en net örneklerindedir. Uluç Ali'nin oğlanlara meyli o denli bilinir olmuştur ki, Nusret Gedik'in ortaya çıkardığı Kılıç Ali Paşa Hicviyesi'ndeki beyitlere bile konu edilir.

*"Bir güzel kancalasa kim ola karpuz kıçlı
Kapudân eylerdi ana takardı feneri"*

Hatta bu durum Gazavât-ı Hayrettin Paşa kitabında da açıkça görülmektedir. Gürkan tam da burada yerinde bir eleştiri yapar. Gazavât'ı latin harflerine sadeleştirerek aktaran Ertuğrul Düzdâğ'ın, hiçbir açıklama yapmadan bu kısımları çıkarmasının, kitabı tahrif etmesinin okuyucu yanılttığını söyler.

Hem Gazavât'ta, hem de kabul görmüş tarih anlayışında, Müslüman korsanların asıl derdinin gazâ olduğu, İslam'ı yaymak üzere sefere çıktıkları şeklinde bir anlayış vardır. Gürkan, bu konuyu da tartışmaya açarak ortaya çeşitli sorular atar. Gerçekten de öyle midir peki?

Osmanlı'nın bölgede hakim güç konumunda bulunmasıyla Müslümanlaşan Hristiyanların varlığından söz etmiştik. Hatta esirlerden, kölelerden bazılarının da İslam'ı seçerek korsanlar arasında boy gösterdiğini de çeşitli örneklerde görürüz. Fakat

bu tercihin nedeni İslam'a olan bağlılıkları mıdır, yoksa zengin olup isimleri yüceltmek istemeleri midir?

Elbette aralarında gerçekten Müslümanlığa gönül vermiş kişiler de bulunmaktadır, ama genele dair bir yorum yapmak gerekirse ikinci seçeneğin daha ağır bastığı ortaya çıkar. Çünkü mühtedilerin, yani sonradan Müslüman olanların, dini eğitim aldıkları, bu sayede İslam'ı özümstedikleri bir durum söz konusu değildir. Hatta bir kısmının kelime-i şahadet'in anlamını dahi bilmediklerini okuruz.

Bir diğer nedense mühtedilerin memleketleriyle, eski dinleriyle ilişkilerini tam olarak kesmemeleridir. Tabii burada özellikle esirler ve köleler, korsanlıktan umduğunu bulamayanlar söz konusudur. Kendilerini İslam'a bulayıp uzun süre sefere çıksalar da fırsatını bulduklarından kaçıp gittikleri çok kere görülür. Mesela İngilizlerden oluşan mürettebatla, İngiliz gemisine saldırılacağı esnada, mürettebat saf değiştirerek buldukları gemiyi ele geçirirler. Bazen mühtediler, yeniçerilerin cehaletini fırsat bilerek rotayı değiştirirler ve gemiyi Hristiyan limanlarına sürerler. Bazen de denizcilerin karaya çıktığı anlarda, kürekçilerin gemiyi kaçırıp kendi ülkelerine götürdükleri de olur. Tüm bu geri dönüşlerde, engizasyon tarafından yargılanmamak için de zorla Müslüman olduklarını, İsa'yı kalplerinden çıkarmadıklarını söyleyerek cezadan kurtulurlar. Diğer bir değişle çıkarları ölçüsünde hareket ederler, işler sarpa sarmaya başladığında veya bir fırsatını bulduklarında kaçıp gitmekten çekinmezler.

Sultanın Korsanları 1500-1700 yılları arasındaki dönemde korsanlığın başlangıcını ve etkisini kaybetmeye başladığı yılları, kaynaklardan edindiği vakalarla karşımıza çıkarıyor. Gürkan, az çalışılan bir alanda, oldukça doyurucu bir kitap hazırlamış. Farklı kaynaklardan yararlanması bir yana, haritaları, 16. ve 17. yüzyıllarda yapılmış resimleri, istatistiksel tabloları da kitaba koymuş. Korsanların tarihini okuyunca, bırakın Pirates Of The Caribbean'i, Vikingler çizgi filmindeki korsanlara bile bakışınız değişebilir.

Sultanın Korsanları, Emrah Safa Gürkan, 592 syf., Kronik Kitap, 2018.

1453 bildiğiniz gibi olmayabilir

Şehir Düştü

Savaşın, aşkın ve hüznün hikayesi

Naci Adıgüzel okurlarını, 1453 yılı İstanbul'unun havasını solumaya ve şehirdekilerin arasına karışıp şehrin düşüşünü bu kez Bizansın içinden ve Bizanslıların gözüyle okumaya davet ediyor.

www.h2okitap.com

“ Bahar bütün güzelliğiyle geldi. Konstantinopolis'in ihtiyaçları, bunun hayatlarında görecekleri son bahar olduğunu anlamış gibi, yavaş, sakın, sessiz adımlarla uzun yollardan yürüyerek surlarda dövüşen oğullarına, kendi kursaklarından kısararak artırdıkları ekmekleri, çorbaları, içine su ekleyerek miktarını artırdıkları şarapları götürdüler. Yol üzerinde gördükleri her şeye, ellerinde küreklerle tınaz savuran tarlalardaki kadınlara, etrafa yayılmış, bir şeyler bulup yemeye çalışan koyun sürülerine, yelelerini savurarak coşkuyla oradan oraya koşan annelerine yetişmeye çalışan taylara, sanki böyle şeyleri ilk kez görüyormuş gibi büyük bir hayretle baktılar. Dünya ne kadar güzeldi ve onlar sanki ne kadar az yaşamıştı. ”

Naci Adıgüzel: Bizanslılar haklarında roman yazılmasını fazlasıyla hakediyor

Naci Adıgüzel'in kaleme aldığı ilk romanı 'Şehir Düştü' okurla buluştu. Adıgüzel'le 1453'ün hikayesini konuştuk.

Çok sayıda dizi ve sinema filminde yer alan Naci Adıgüzel'in ilk romanı 'Şehir Düştü', h2o Kitap tarafından yayımlandı. Bizanslılar haklarında bir roman yazılmasını fazlasıyla hakediyor" diyen Adıgüzel ile 1453 kuşatmasının hikayesini konuştuk.

Ezgi Sivrikaya

Naci Adıgüzel ile şehirdekilerin arasına karışıp 1453 yılı İstanbul'unun sokaklarında dolaşmak ve kuşatmayı bu kez şehirdekilerin gözüyle okumak isteyenler için yazdığı 'Şehir Düştü'nü konuştuk.

‘Şehir Düştü bir fetih romanı değil. Romanın baş kahramanları da Fatih ya da Konstantin değil, 3 sıradan Bizanslı. Yinelemem gerekirse, Şehir düştü, 1453’ü şehrin içinden anlatan bir roman. Tabii olayın şehrin içinden anlatılması, kitabın Bizanslıların tarafını tuttuğu anlamına değil, sadece kameranın bu kez ağırlıkla şehrin içine kurulduğu anlamına geliyor.’

‘KİTAPLARLA BİRLİKTE BANA 1453 VİRÜSÜ BULAŞTI’

“Öncelikle Dünya tarihinde bir dönüm noktası olan 1453 ile başlamak gerek. Sizi tarihi roman yazmaya iten motivasyon neydi?”

1453 konusundan bağımsız olarak benim tarihe karşı hep özel bir ilgim olageldi. İstanbul’da yaşıyorum ve İstanbul’un İsa’dan önce 650-660’larda başlayan tarihini büyüleyici buluyorum. Şu an bu şehirde yaşayanlar bunun ne ölçüde farkındalar bilmiyorum ama bu şehir bir zamanlar Roma İmparatorluğu’nun başkentiydi. Biraz daha daraltarak yanıt verecek olursam şunu söyleyebilirim: Sanırım 2009 yılının kış aylarıydı. Erdoğan Aydın’ın Fatih ve Fetih adlı kitabını okuduğumda adeta büyülenmişim. Anlatılan hikaye o kadar etkileyiciydi ki rüyalarım girdi desem yeridir. Sanırım bu kitaplarla birlikte bana 1453 virüsü bulaştı ve edebiyat hayatına, 1453’ü, şehrin içindeki insanların gözünden anlattığım bir romanla adım atmaya karar verdim.

‘ROMANIN BAŞ KAHRAMANLARI 3 SIRADAN BİZANSLI’

‘Şehir Düştü’ fethi değil; bir savaşı anlatıyor. Kitabı yazmadan önce nasıl bir çalışma izlediniz?

Evet, Şehir Düştü bir fetih romanı değil. Romanın baş kahramanları da Fatih ya da Konstantin değil, 3 sıradan Bizanslı. Yinelemem gerekirse, Şehir düştü, 1453’ü şehrin içinden anlatan bir roman. Tabii olayın şehrin içinden anlatılması, kitabın Bizanslıların tarafını tuttuğu anlamına değil, sadece kameranın bu kez ağırlıkla şehrin içine kurulduğu anlamına geliyor. Her ne kadar okurlar Şehir Düştü’nün bir solukta okunan bir kitap olduğunu söylüyorsa da hazırlık çalışmasının oldukça uzun süreye yayıldığını söylemem gerek. Erdoğan Aydın’ın, Roger Crowley’nin, Steven Runciman’ın, kuşatma sırasında 2 ay boyunca şehirde mahsur kalmış ve savaşın günlüğünü tutmuş olan Venedikli doktor Nicolo Barbaro’nun ve daha pek çok yerli ve yabancı yazarın bu konu hakkında yazdıklarının okunması, sonra tekrar ve tekrar okunması, ayrıca Osmanlıcı, taraflı ve hamasi bilgiler içeriyor olsa da, konu üzerinde uzmanlaştığı düşünülen bazı yerli tarihçilerin yazdıklarının taranmasıyla birlikte hazırlık sürecinin bir kaç yıla yayıldığını söyleyebilirim. Sokak, cadde, meydan ve limanların o dönemde kullanılan isimlerinden ve bunların konumlarından başlayarak, konuyu anlatan yazarların ortaklaştığı ve ortaklaşmadığı noktalara, her iki taraftaki iktidar mücadelelerinin ve amaçlarının anlaşılması-dönük bir hazırlık çalışmasıydı bu.

'BİRİSİ ŞEHİR DÜŞTÜ'YÜ YAZMALIYDI'

'Şehir Düştü' 1453 kuşatmasını Bizans'ın gözünden ele alıyor. Bu 'farklı' bakış açısı fikri nasıl oluştu? Osmanlı'nın ötesinde 1453 nasıl yorumlanıyor? Sizi etkileyen asıl mesele neydi?

Şimdiye dek 1453 konusunda Türkiye'de çok sayıda kitap yazıldıysa da olayları Bizans'ın içinden ve Bizanslıların gözüyle anlatan bir roman yazılmadı. Sonuçta şehirleri kuşatılan, savaşı kaybeden ve direnmenin bedelini ödeyenler onlardı. Erdoğan Aydın gibi çok az sayıda yazarı saymazsak ,bu konuya kafa yormuş olanlar bile Türk tarafındaki, savaş karşıtı Türk aristokratlarla, savaş yanlısı hristiyan kökenli yönetici fraksiyon arasındaki sınıf mücadelesini yok saydı.

Bütün bunların dışında bence Bizanslılar ve özellikle de imparator Konstantin, beş-altı bin kişilik bir orduyla, devasa bir orduya karşı, son güne, hatta son dakikaya kadar o kadar kahramanca direndiler ki, haklarında bir roman yazılmasını fazlasıyla hakediyorlar. Bu bağlamda Şehir Düştü, kurgusal boyutu bir tarafa bırakılacak olursa, sadece önemli ölçüde gerçekleri yansıtması nedeniyle değil, aynı zamanda 1453 yılındaki kuşatma savaşını kaybedenleri anlama ihtiyacına da karşılık geliyor. Bence birisi "Şehir Düştü" yü yazmalıydı. Bunu yaptığım için çok mutluyum.

'ŞEHİR DÜŞTÜ'YÜ YAZMAMAK YAZMAKTAN DAHA ZORDU'

Resmi ideoloji'nin aksine bir tarihsel roman anlatıcılığının ne gibi zorlukları oldu?

Uzak geçmişte yaşananları, yani tarihsel olayları, hangi yaklaşımın bize kendimizi daha iyi hissettireceğini düşünüp buna göre yorumlama yoluna gitmek de mümkün, daha sevimsiz ve zahmetli olanı seçmek yani gerçeğin peşine düşmek de. Bu noktada şu soru sorulabilir. Sizin kitabınızın ya da 1453 konusunda sizin düşündüklerinizin doğru olduğunu, gerçeği yansıttığını nereden biliyorsunuz? Haklı bir soru. Uzak geçmişin tarihsel olayları hakkında belli iddialarda bulunurken iki kez düşünmek gerektiğinin fazlasıyla farkındayım. Çünkü spekülasyonlarla örülü bir patikada yürüyorsunuz. Yine de elimizde, gerek o dönemin Türk ve yabancı tarihçilerinin yazdıklarından, gerekse daha sonraki yıllarda yazılanlardan, mantık dışı olanların elimine edilmesiyle kuşaktan kuşağa süzülerek gelen bilgilere ve özellikle de bütün bu verileri irdeleyerek gerçeğe ulaşmaya çalışan 20. ve 21. yüzyıl yazarlarının ortaklaştığı noktalara güvenmek ve onları doğru ya da doğruya en yakın bilgi olarak kabul etmek zorundayız. Aksi halde hiç bir şekilde tarih hakkında konuşma hakkımız olmaz.

'Uzak geçmişin tarihsel olayları hakkında belli iddialarda bulunurken iki kez düşünmek gerektiğinin fazlasıyla farkındayım. Çünkü spekülasyonlarla örülü bir patikada yürüyorsunuz. Yine de elimizde, gerek o dönemin Türk ve yabancı tarihçilerinin yazdıklarından, gerekse daha sonraki yıllarda yazılanlardan, mantık dışı olanların elimine edilmesiyle kuşaktan kuşağa süzülerek gelen bilgilere ve özellikle de bütün bu verileri irdeleyerek gerçeğe ulaşmaya çalışan 20. ve 21. yüzyıl yazarlarının ortaklaştığı noktalara güvenmek ve onları doğru ya da doğruya en yakın bilgi olarak kabul etmek zorundayız.'

'Şehir Düştü ağırlıkla, toplumsal değerleri önemsemeyen ve başka bir dünyanın hayalini kuran genç bir kadının ve bu kadına tutkun iki Bizanslı erkeğin hikayesini anlatıyor. İki Bizanslı erkeğin kendisine aşık olduğu kadın, Celena, toplumsal yaşamı hurafelerin ve dogmaların belirlediği bu şehre sığmayan, çağına göre oldukça gelişkin hayalleri olan bir kadın.'

Sürekli entrika peşinde koşan "kahbe Bizanslılar"ın surlarını aşmayı başarmış, gemileri karadan yürütmüş, göğsüne ve sırtına saplanmış onca oka rağmen islamın bayrağını surlara dikmeyi başarmış bir ordunun kahramanlık öykülerini dinlemeye alıştırmış bir toplumun, sizin söylediklerinizi dinlemeye hazır olmaması ve söylediklerinize tepki göstermesi gayet anlaşılır bir durum olurdu. Ancak yine de ben ulusalcı eğilim taşıyanlar dahil, kitabımı okuyan insanlardan, bana ve 1453 konusuna yaklaşım biçimime tepki gösterene rastlamadım. Bu soruya yanıtım şu: Hayır, hiç bir zorlukla karşılaşmadım. Eğer siz "nasıl yazarsam insanlar bana kızmaz?" kaygısı taşıyan ve gerçeğin peşinde koşan biriyeniz özgür bir bireysiniz demektir. Açıkçası benim için Şehir Düştü'yü yazmamak, yazmaktan daha zordu.

'TAŞIDIĞI EDEBİ DEĞER ANLATILAN HİKAYE KADAR ÖNEMLİ'

Ancak burada üzerinde önemle durmak istediğim bir konu var. Şehir Düştü'de anlatılan hikaye gerçekten çok ilginç, sürükleyici ve heyecan dolu. Ama işte tam da bu nedenle korkuyorum. Nedeni şu: Hikaye, çok ilginç olması nedeniyle kendini okutuyor zaten. Ve bunun da, hikayenin okuyucuyu ele geçirmesi ve romanın taşıdığı edebi değer ne olduğu sorusunun gözardı edilmesi tehlikesini beraberinde getirmesinden korkuyorum. Benim için Şehir Düştü'nün taşıdığı edebi değer konusu en az anlatılan hikaye kadar önemli.

Kitapta savaşın yanı sıra bir aşk hikayesi de anlatılıyor. Anlatınız özelinde aşk kavramını nasıl ele alıyorsunuz?

Şehir Düştü ağırlıkla, toplumsal değerleri önemsemeyen ve başka bir dünyanın hayalini kuran genç bir kadının ve bu kadına tutkun iki Bizanslı erkeğin hikayesini anlatıyor. İki Bizanslı erkeğin kendisine aşık olduğu kadın, Celena, toplumsal yaşamı hurafelerin ve dogmaların belirlediği bu şehre sığmayan, çağına göre oldukça gelişkin hayalleri olan bir kadın. Göğüs göğüse çarpışırken bile onu düşünen, ona derin bir aşkla bağlı olan Alexius'sa sıradan bir Bizanslı genç asker. Celena ile birlikte olmaktan başka hiç bir arayışı yok. Celena'ya duyduğu aşk o kadar derin ki, şehrin düşüp düşmeyeceği konusu bile kafasında 2. planda kalıyor. Leander ise, hayatının 11 yılını Venedik'te geçirmiş genç bir entelektüel. O da Celena'yı seviyor. Ancak onun sevgisi biraz daha bencilce. Tam olarak ne istediğini bilmiyor ve bunun farkında. Ona göre aşk kendini ulaşılamazlıkla vareden, hedefe ulaşıldığındaysa kendini yoke den bir şey. Bu nedenle, kendini daha çok sevebilmek

için, Alexius'la olan rekabetinde kaybedenin kendisi olmasını istiyor.

'ŞEHRİN KENDİSİ DE ANA KARAKTER'

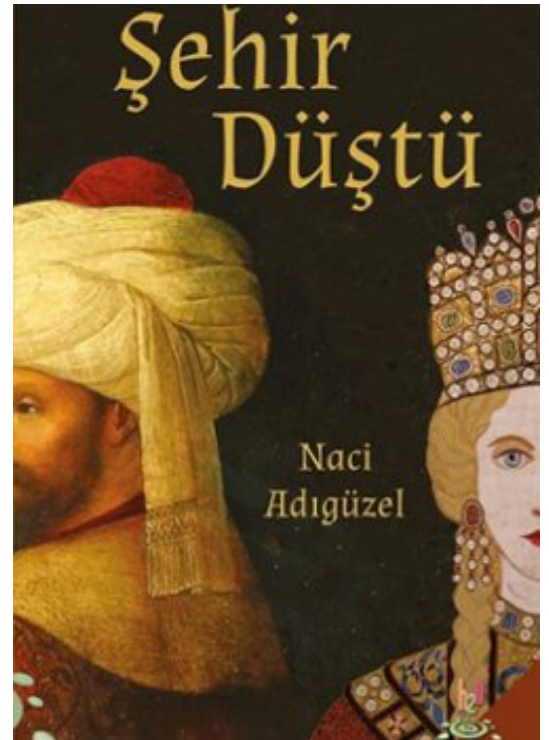
Aslında Şehir Düştü'de şehrin kendisi de ana karakterlerden biri. Bu nedenle 1453 yılı İstanbul'unun havasını solumak, onun o zamanki sokaklarında dolaşmak ve bir süre "Kahbe Bizans"lıların arasına karışıp onları dinlemek isteyenlerin içeri buyurmalarında yarar var.

'BU ALANA GEÇ GİRDİĞİMİ DÜŞÜNÜYORUM'

Uzun yıllardır sanatın farklı disiplinlerinde üretimler yapıyorsunuz. Bundan sonrası için okuyucularınızı neler bekliyor?"

Ben Rus edebiyatıyla büyüdüm. 9 yaşından beri sürekli okuyan, sokakların nasıl aydınlatılmasının daha güzel olacağından tutun, şehrin üzerindeki milyonlarca çirkin yapının yıkılmasının ortaya nasıl bir güzellik çıkaracağına varıncaya kadar pek çok konu üzerinde kafa yoran ve bütün bunları, tarihin hangi aşamasından geçtiğimiz konusuyla ilişkilendirmeye çalışan bir manyağın yazmaması büyük bir suç olurdu. Zaten bu alana biraz geç girdiğimi düşünüyorum ve bu konuda kendime biraz kızgınım. Çok sayıda dizi ve sinema filminde ana karakter olarak yer aldım. Bir süre de Şahika Tekand tiyatrosunda oynadım. Oyuncululuğu bırakmayı düşünmüyorum. Ancak bundan böyle asıl uğraşı alanımın edebiyat olması gerektiğini düşünüyorum.

Şu an 2. romanım üzerinde çalışıyorum. 6. Yüzyılda, yani günümüzden 1500 yıl önceki İstanbul'da yaşanan olayları anlattığım, yine büyük ölçüde gerçekler üzerine kurulu 2. romanımın üzerinde. Evet, 6. yüzyılda bir İstanbul vardı. Boğazın her iki tarafında hiç bir evin olmadığı, tamamen ormanlarla kaplı bir İstanbul. Şimdi üzerine on binlerce binanın yapıldığı kurumuş Bayrampaşa Deresinin olduğu yerde şırl şırl akan bir Lycus Irmağı vardı. Bir zamanlar meyhanelerin, tiyatroların, tavernaların sıra sıra dizildiği, İstanbul'un gece hayatının aktığı, adına Pornai Caddesi dedikleri bir sokak vardı. Yoksul bir aileden gelen, ama bir gün imparatoriçeliğe kadar tırmanacak olan Teodora'nın akşamları uğrayıp bir iki tek attığı Barbario'nun meyhanesi vardı. Artık çenemi kapamamı söylerseniz sevinirim. Yoksa saatlerce konuşabilirim.

Şehir Düştü, Naci Adıgüzel, 256 syf, h2o Kitap, Kasım 2018

ETKİNLİK

PINK MARTINI

14 Mayıs 2019

Saat: 21:00

Bursa

MAĞRUR FIL ÖLÜLERİ

17 Mayıs 2019

Saat: 20:30

Çevre Tiyatrosu,
İstanbul

THE 1975

16 Haziran 2019

Saat: 14:00

KüçükÇiftlik Park,
İstanbul

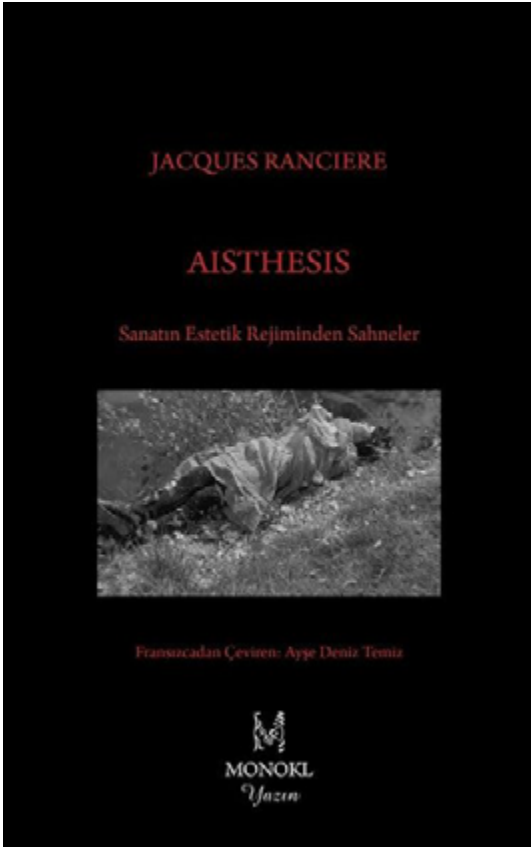
KEVIN MORBY

17 Temmuz 2019

Saat: 21:30

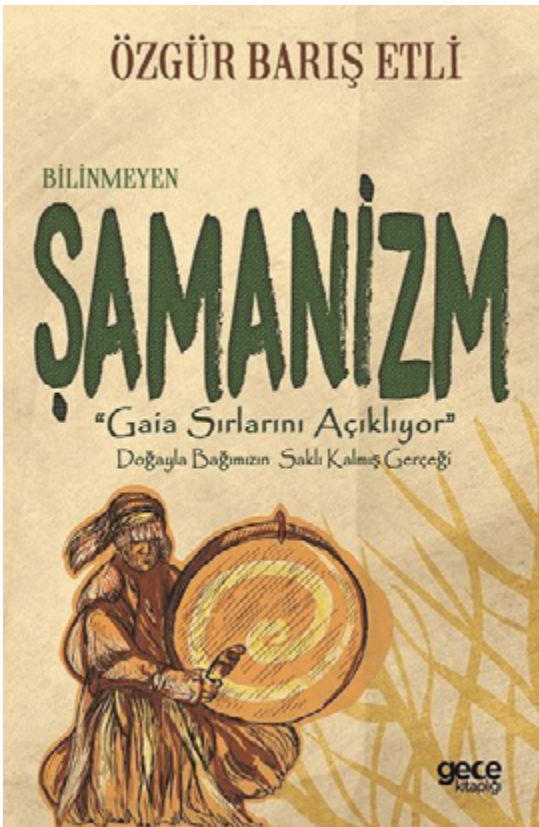
Salon İKSV,
İstanbul

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sanatın Estetik Rejiminden Sahneler

Yazar: Jacques Ranciere
 Çevirmen: Ayşe Deniz Temiz
 Yayınevi: Monokl Yazın
 Sayfa Sayısı : 336

Bilinmeyen Şamanizm

Yazar: Özgür Barış Etlî
 Yayınevi: Gece Kitaplığı
 Sayfa Sayısı: 208

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sağlık Statüsü Belirleyicileri

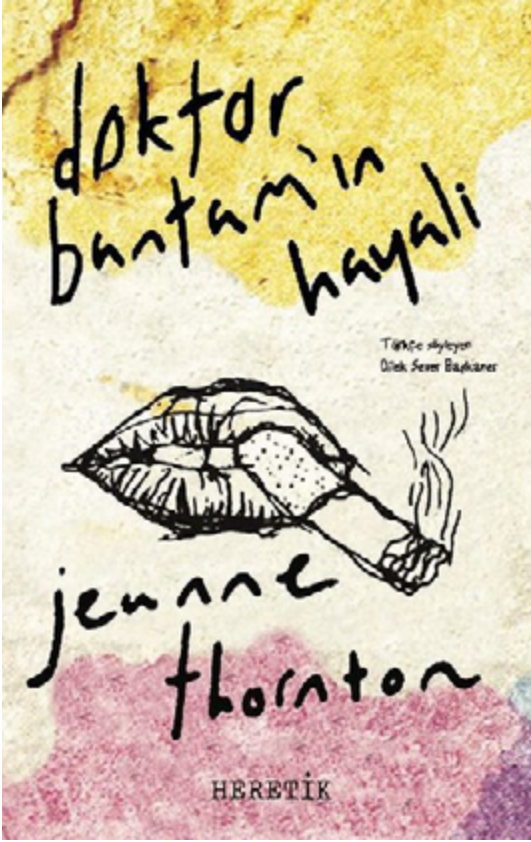
Editör: **Fatih Budak**
Yayınevi: **Siyasal Kitabevi**
Sayfa Sayısı : 256

Neşeli Günler

Yazar: **Ahmet Büke**
Resimleyen: **Sedat Girgin**
Yayınevi: **Gün Işığı Kitaplığı**
Sayfa Sayısı: 68

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Doktor Bantam'ın Hayali

Yazar: Jeanne Thornton
 Çevirmen: Dilek Sever Başkaner
 Yayınevi: Heretik Yayıncılık
 Sayfa Sayısı : 396

SERAP YOLCU YAVUZ
Cumhuriyet
Misyonerleri
 1930-1946 Arası Türkiye'de
 Bir Politik Özne Olarak
 Gençlik İnşası

Cumhuriyet Misyonerleri

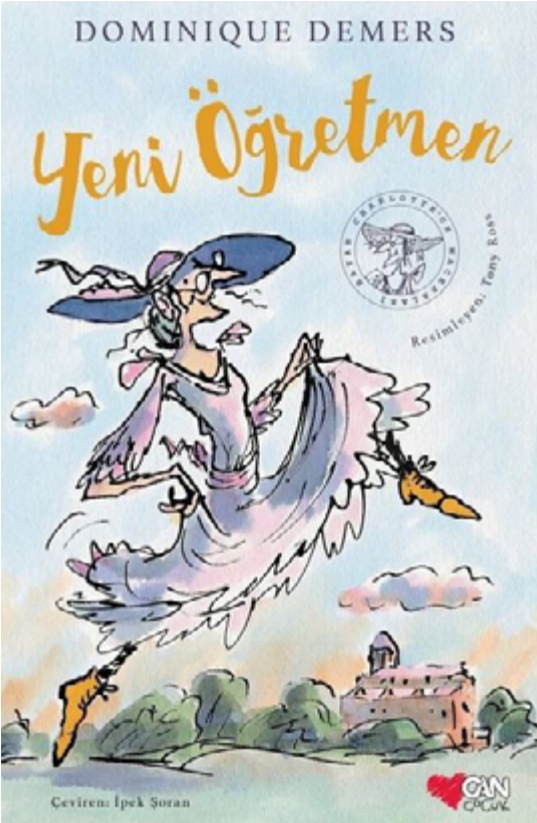
Editör: Serap Yolcu Yavuz
 Yayınevi: VakıfBank Kültür Yayınları
 Sayfa Sayısı: 456

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Delirtilen Kadınlar-İngiliz ve Amerikan Edebiyatında Kadın Deliliği

Yazar: **Gönül Bakay**
Yayınevi: **Kırmızı Kedi**
Sayfa Sayısı : 352

Yeni Öğretmen

Yazar: **Dominique Demers**
Çevirmen: **İpek Şoran**
Yayınevi: **Can Çocuk Yayınları**
Sayfa Sayısı: 64

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Doğa, Bilim, Özgürlük

Yazar: Ali Karakaya

Yayınevi: Nota Bene Yayınları

Sayfa Sayısı : 168

Türkiye'de Sağlık Sorunları

Yazar: Deniz Akgün

Yayınevi: Nota Bene Yayınları

Sayfa Sayısı: 160

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Japonların 100 Yıl Yaşama Sırrı

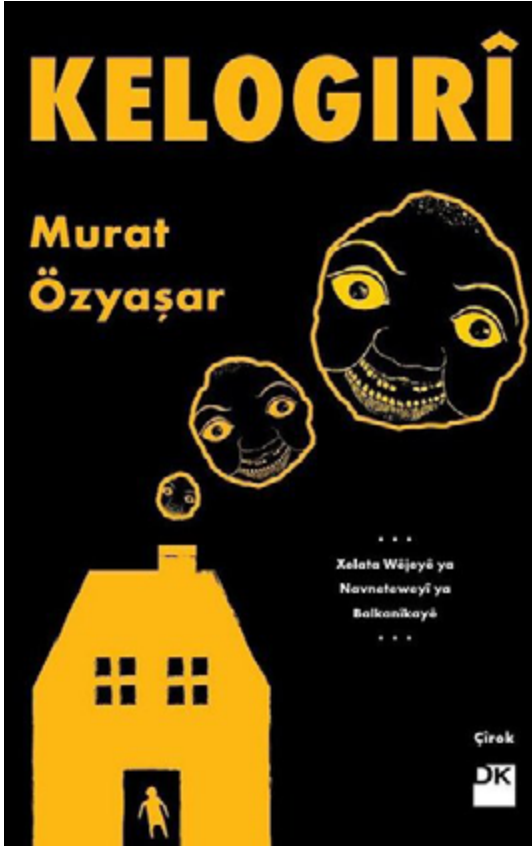
Yazar: **Junko Takahashi**
Yayınevi: **Doğan Novus**
Sayfa Sayısı : 224

Sonra Konuşuruz

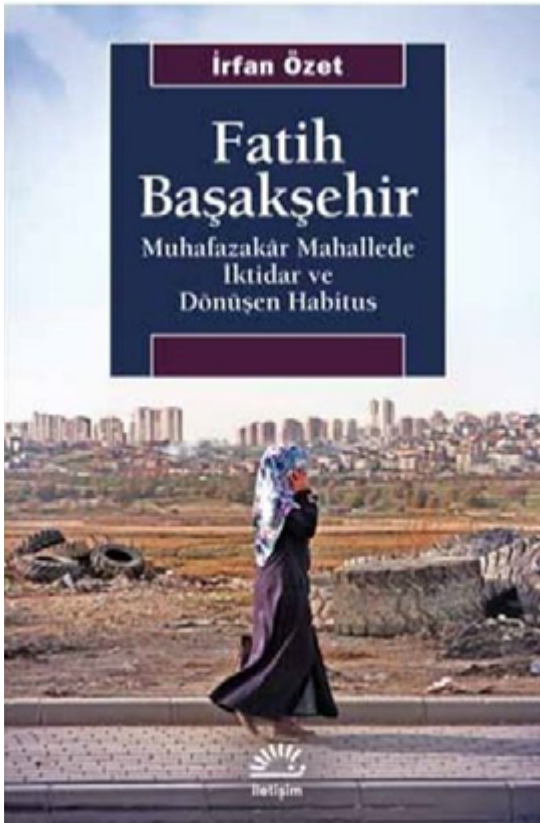
Yazar: **Ayşe Özgener**
Yayınevi: **Doğan Novus**
Sayfa Sayısı: 264

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kelogiri

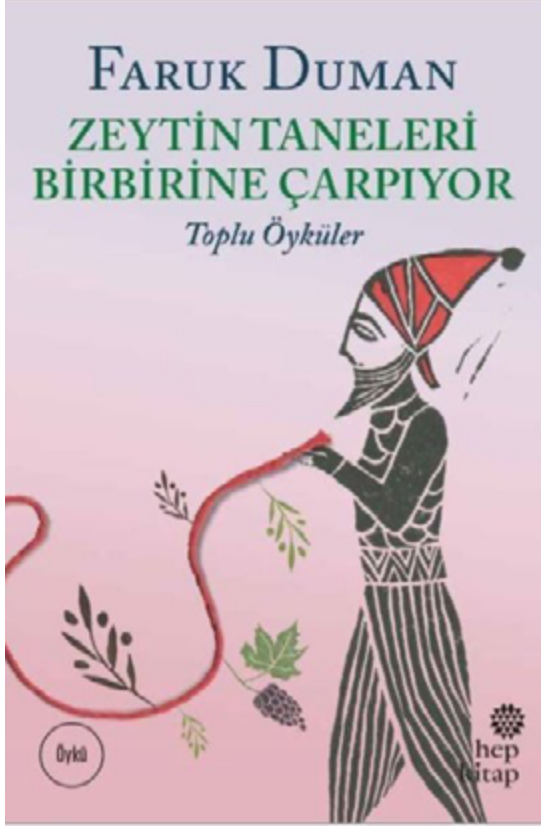
Yazar: **Murat Özyaşar**
Yayınevi: **Doğan Kitap**
Sayfa Sayısı : **104**

Fatih Başakşehir: Muhafazakar Mahallede İktidar ve Dönüşen Habitus

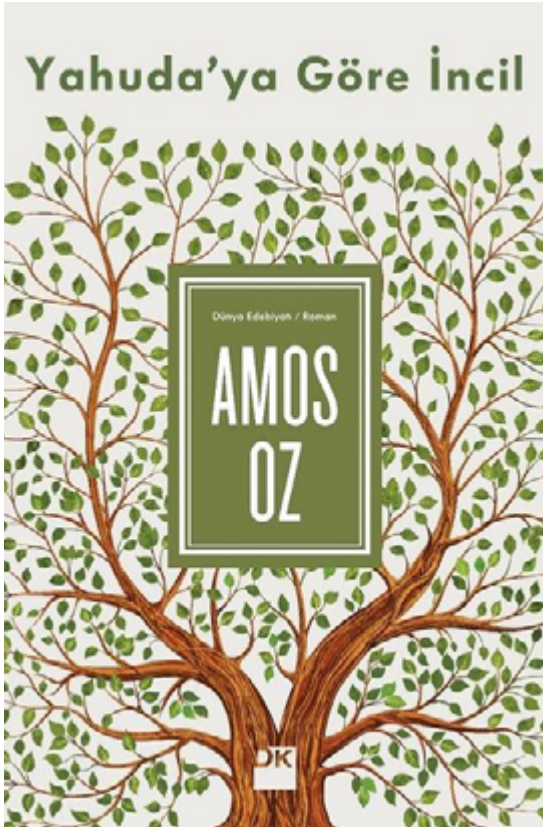
Yazar: **İrfan Özet**
Yayınevi: **İletişim Yayıncılık**
Sayfa Sayısı: **357**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Zeytin Taneleri Birbirine Çarpıyor

Yazar: **Faruk Duman**
Yayınevi: **Hep Kitap**
Sayfa Sayısı : 496

Yahuda'ya Göre İncil

Yazar: **Amos Oz**
Çevirmen: **Mahir Ünsal Eriş**
Yayınevi: **Doğan Kitap**
Sayfa Sayısı: 292

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

ԿԱՎՈՇ-ՆԱՄԷ

Երուանդ Թօլայեան

Աշխատասիրտեանը Հնրիկ և Արծուի Բախչինեաններու

Gavroş Name-Ermenice

Yazar: **Yervant Tolayan**

Yayınevi: **Aras Yayıncılık**

Sayfa Sayısı : **600**

Devlerin Omuzlarında-Milano Dersleri

Yazar: **Umberto Eco**

Çevirmen: **Eren Yücesan Cendey**

Yayınevi: **Doğan Kitap**

Sayfa Sayısı: **392**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

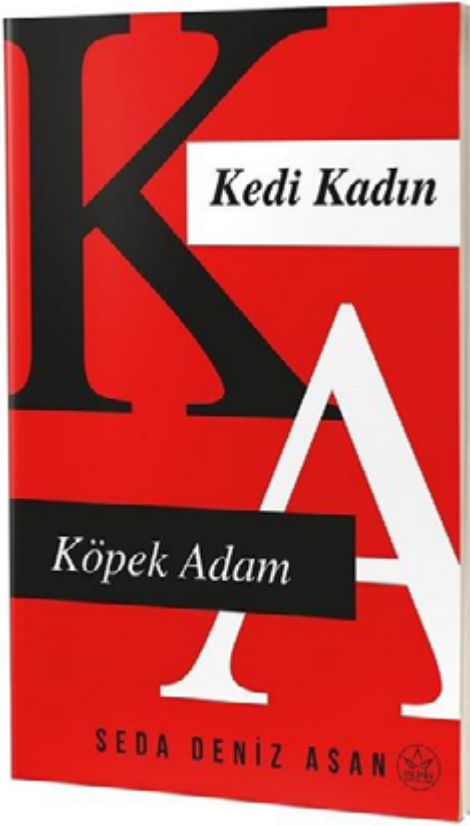
Tarihi Kırıntılar

Yazar: Barış Bıçakçı
Yayınevi: İletişim Yayınları
Sayfa Sayısı : 194

Bir Bedenin Gerçeği

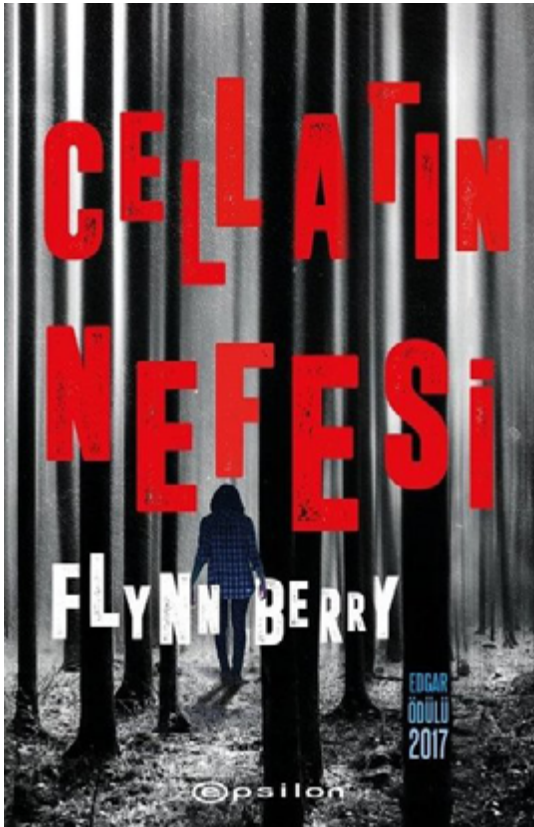
Yazar: Alexandria Marzano Lesnevich
Yayınevi: İthaki Yayınları
Sayfa Sayısı: 400

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kedi Kadın Köpek Adam

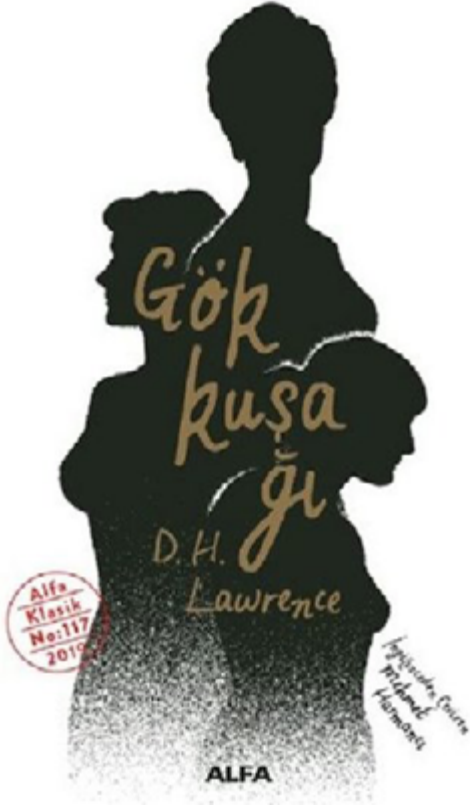
Yazar: **Seda Deniz Asan**
Yayınevi: **Elpis Yayınları**
Sayfa Sayısı : **372**

Cellatın Nefesi

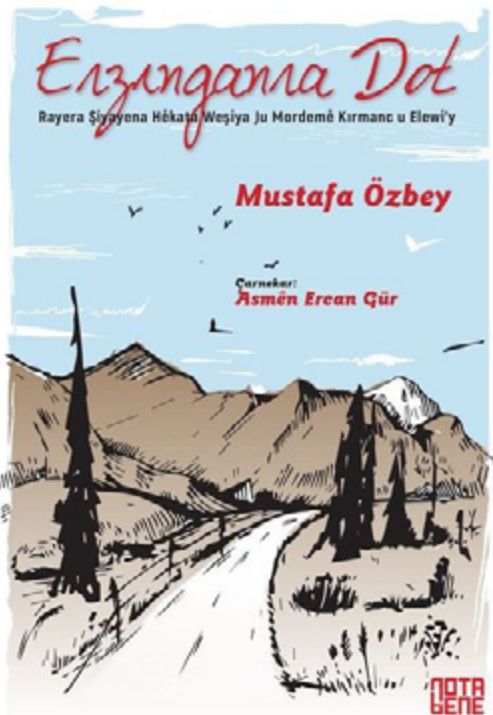
Yazar: **Flynn Berry**
Çevirmen: **Kübra Tekneci**
Yayınevi: **Epsilon Yayınevi**
Sayfa Sayısı: **240**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Gökkuşuğu

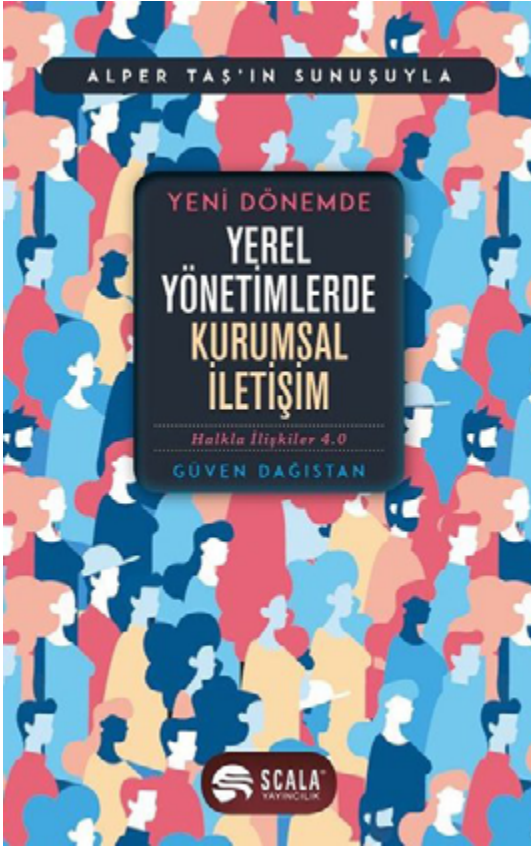
Yazar: D. H. Lawrence
Çevirmen: Mehmet Harmanlı
Yayınevi: Alfa Yayınları
Sayfa Sayısı : 536

Erzincan Ra Dot

Yazar: Mustafa Özbey
Yayınevi: Nota Bene Yayınları
Sayfa Sayısı: 328

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Yeni Dönemde Yerel Yönetimlerde Kurumsal İletişim

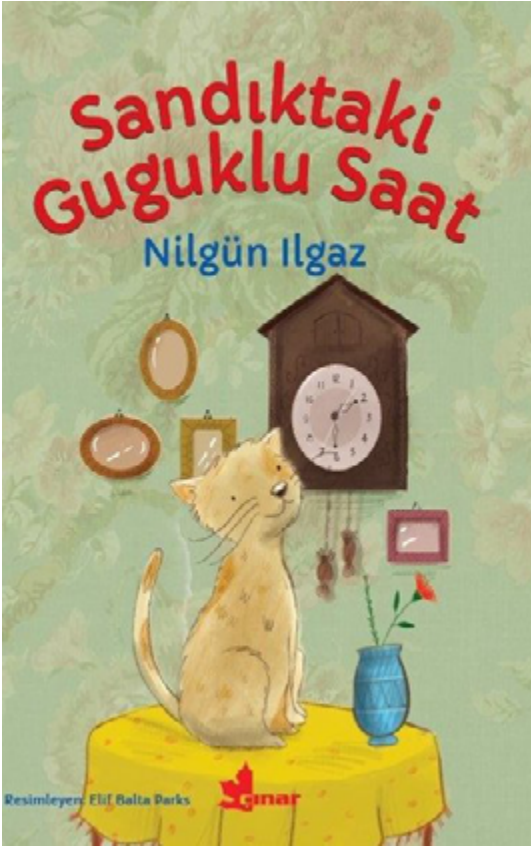
Yazar: **Güven Dağıstan**
Yayınevi: **Scala Yayıncılık**
Sayfa Sayısı : **164**

Sanatlar Eğitim ve Kültür

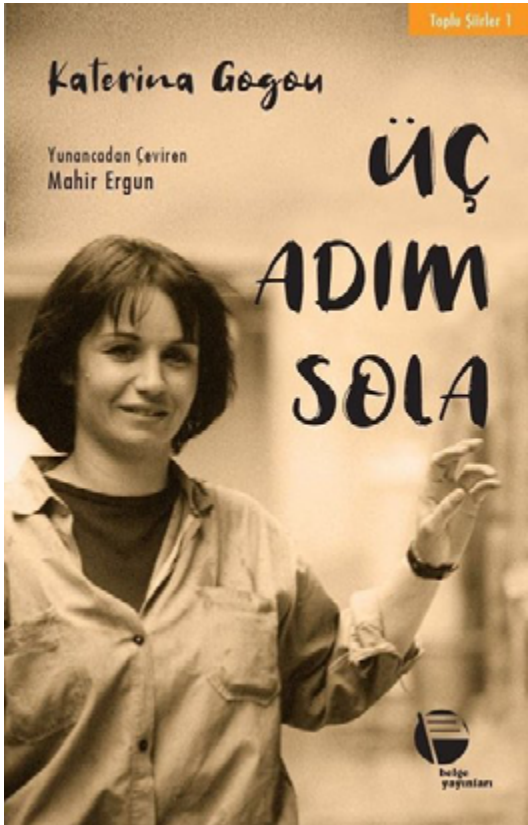
Yazar: **İnci San**
Yayınevi: **Yeni İnsan Yayınevi**
Sayfa Sayısı: **208**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Radikal Kadınlar

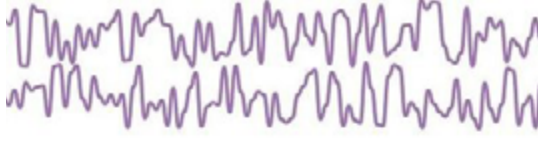
Yazar: Nilgün Ilgaz
Resimleyen: Elif Balta Parks
Yayınevi: Çınar Yayıncılık
Sayfa Sayısı : 40

Üç Adım Sola-Toplu Şiirler 1

Yazar: Katerina Gogou
Çevirmen: Mahir Ergun
Yayınevi: Belge Yayınları
Sayfa Sayısı: 120

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

DİDEM GÜLÇİN ERDEM

BOŞLUKLARA DOĞRU İLERLEYELİM

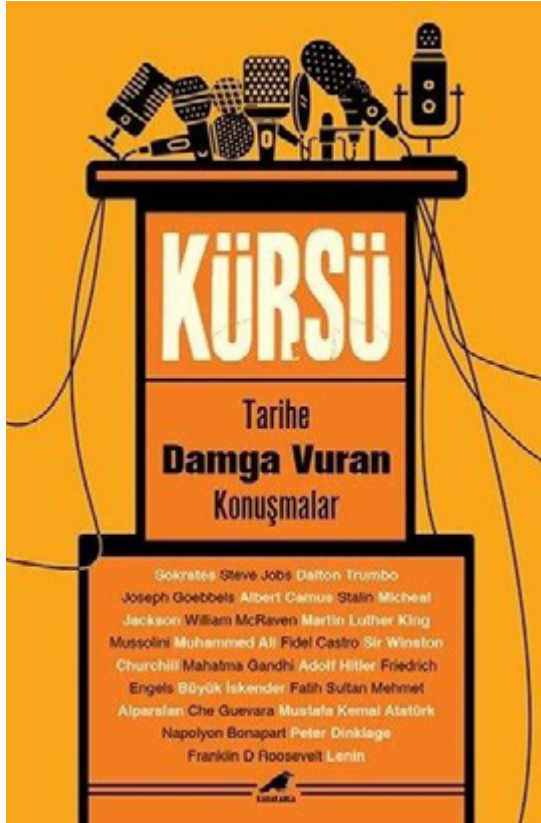
EDEBİ ŞEYLER
ŞİİR

Boşluklara Doğru İlerleyelim

Yazar: Didem Gülçin Erdem

Yayınevi: Edebi Şeyler

Sayfa Sayısı : 72

Kürsü: Tarihe Damga Vuran Konuşmalar

Yazar: İlbay Çobanoğlu

Yayınevi: Karakarga Yayınları

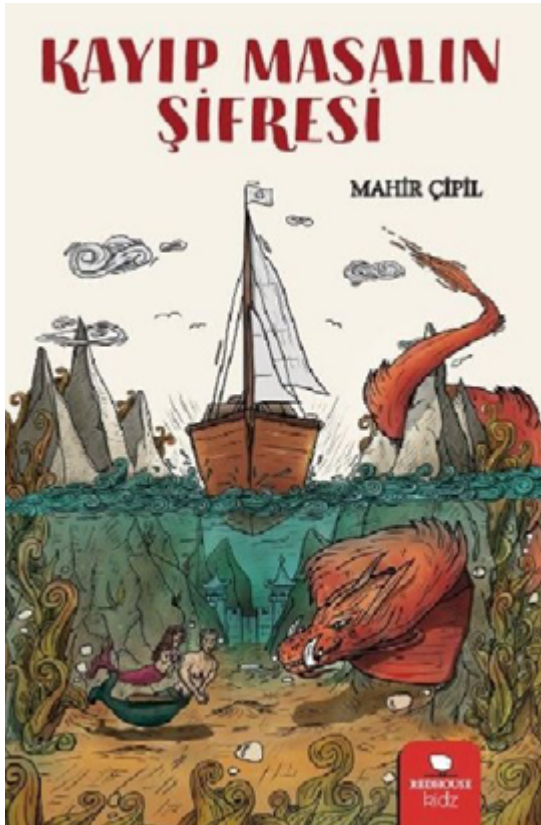
Sayfa Sayısı: 160

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Tanrı ve Çoklu Evren

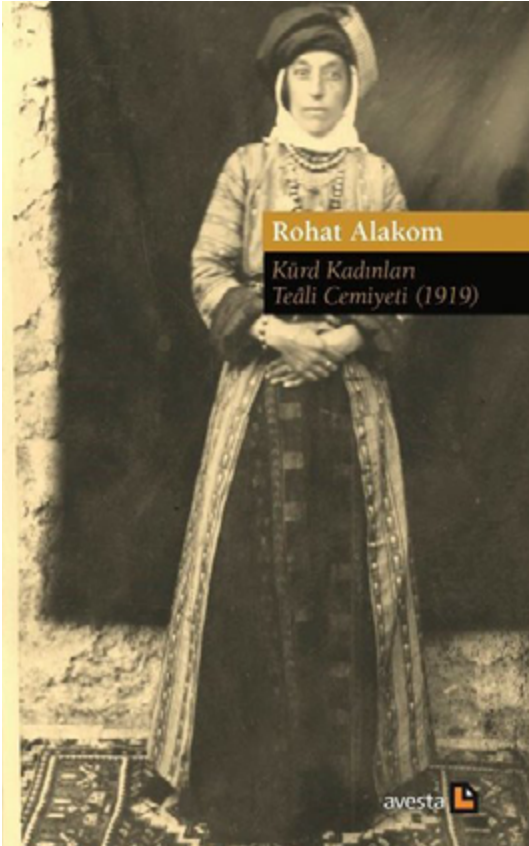
Yazar: Victor J. Stenger
Çevirmen: Banu Özgür
Yayınevi: Ginko Bilim
Sayfa Sayısı : 400

Kayıp Masalın Şifresi

Yazar: Mahir Çıpl
Yayınevi: Redhouse Kidz Yayınları
Sayfa Sayısı: 224

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kürd Kadınları Teali Cemiyeti-1919

Yazar: Rohat Alakom

Yayınevi: Avesta Yayınları

Sayfa Sayısı : 120

Soykırımdan Kurtulanlar-Halep Kurtarma Evi Yetimleri

Yazar: Taner Akçam, Dicle Akar, Matthias Bjørnlund

Yayınevi: İletişim Yayıncılık

Sayfa Sayısı: 332

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT

- 1. Bir İdam Mahkumunun Son Günü**
Victor Hugo , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 2. Şeker Portakalı**
Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları
- 3. Olağanüstü Bir Gece**
Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 4. İçimizdeki Şeytan**
Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları
- 5. Hayvan Çiftliği**
George Orwell, Can Yayınları
- 6. Fahrenheit 451**
Ray Bradbury, İthaki Yayınları
- 7. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu**
Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 8. 1984**
George Orwell, Can Yayınları
- 9. Satranç**
Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 10. Suç ve Ceza**
Fyodor Mihayloviç Dostoyevski, Türkiye İş Bankası Yayınları
- 11. Kürk Mantolu Madonna**
Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları
- 12. Simyacı**
Paulo Coelho, Can Yayınları
- 13. Ay Işığı Sokağı**
Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 14. Sineklerin Tanrısı**
William Golding , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 15. Kuyucaklı Yusuf**
Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT DIŞI

1. **Metastaz**

Barış Pehlivan-Barış Terkođlu, Kırmızı Kedi

2. **Momo**

Michael Ende, Pegasus Yayınları

3. **Kral Şakir / Dostum Bu Çok Havalı!**

Varol Yaşarođlu, Eksik Para Çocuk

4. **Mustafa Kemal**

Yılmaz Özdil, Kırmızı Kedi

5. **Zafer Sızlanarak Kazanılmaz**

Haluk Tatar, Destek Kitap

6. **İKİGAI - Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı**

Hector Garcia, Francesc Miralles, İndigo Kitap

7. **Hayat Cesurlara Torpil Geçer**

Bircan Yıldırım, Destek Yayınları

8. **İyi Hissetmek**

David Burns, Psikonet Yayınları

9. **Seni Anlıyorum Anne**

Dilek Cesur, Yediveren Yayınları

10. **Hayvanlardan Tanrılara Sapiens**

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

11. **Gerçek Tıp Yitik Şifanın İzinde**

Aidin Salih, Yitik Şifa

12. **Kalbin Temizse Hikayen Mutlu Biter**

Hakan Mengüç, Destek Yayınları

13. **Vazgeçebilmek**

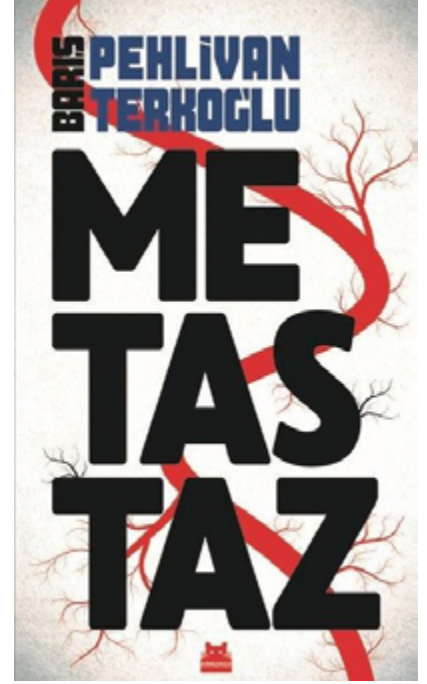
Guy Finley, Destek Yayınları

14. **Bağırmayan Anneler**

Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap

15. **Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı**

Mark Manson, Butik Yayıncılık

gazete duvaR. 'dan oku

9.

[Postmoderne doğru giden yol](#)

12.

[Burak Abatay: Şükrü Erbaş'ın şiirlerine karşı borçluyuz](#)

16.

[Kayıp Osmanlı korsanları](#)

